

Universiteit Utrecht

mulier instituut

Sportparticipatie vmbo-jongeren

Een onderzoek naar de sportparticipatie van jongens en meisjes van Nederlandse en niet-westerse etnische achtergrond op vmbo-niveau in Nederland.

Denise Korterik

29-06-2018

Sportparticipatie vmbo-jongeren

Denise Korterik

Studentnummer: 5967899

Masterscriptie

Begeleiding

Marcel van Assen – Universiteit Utrecht

Agnes Elling – Mulier Instituut

Beoordeling

Marcel van Assen – Universiteit Utrecht

Sanne Boschman – Universiteit Utrecht

Contemporary Social Problems

Universiteit Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen

Afdeling Sociologie

Sjoerd Groenman Gebouw

Padualaan 14

3584 CH Utrecht

Mulier Instituut

Sportonderzoek voor beleid en samenleving

Herculesplein 269

3584 AA Utrecht

Samenvatting

In deze scriptie is onderzoek gedaan naar de sportparticipatie van vmbo-jongeren in de leeftijd van 12-16 jaar. Het onderzoeksdoel is meer inzicht verkrijgen in hoeverre en op welke wijze sekse en etnische achtergrond onder vmbo-jongeren van invloed zijn op sportparticipatie om aanbevelingen te doen voor sportstimuleringsbeleid, en wat de beweegredenen zijn van vmbo-jongeren om wel of niet te sporten.

Jongeren hebben de keuze uit vele activiteiten, welke ieder een andere (sociale) opbrengst hebben. Hun sportparticipatie is afhankelijk van stimulansen en belemmeringen. De stimulering van kinderen door ouders heeft invloed op de sportparticipatie, evenals het voorbeeld dat ouders geven. Als ouders sporten of vroeger zelf hebben gesport dan verhoogt dit de kans dat hun kinderen sporten.

Het kwantitatieve deel in dit onderzoek biedt ondersteuning aan het kwalitatieve onderzoek. Bestaande data van de leefstijlmonitor 2015 en HBSC 2005, 2009 en 2013 zijn geanalyseerd. Hiervan zijn kruistabellen gecreëerd en is een ANOVA analyse uitgevoerd. Middels de HBSC data is inzicht verkregen in de sportparticipatie trend van jongeren. De analyse van de leefstijlmonitor geeft aan welke invloed gender en etniciteit hebben op sportparticipatie. In het kwalitatieve gedeelte zijn bij tien focusgroepen interviews afgenomen met vier à vijf vmbo-jongeren, gescheiden op basis van geslacht. Zo is inzicht verkregen in de plaats die sport inneemt in de leefwereld van vmbo-jongeren en welke betekenis sport heeft.

Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat het verschil in sportparticipatie tussen jongens en meisjes groter is bij jongeren met een niet-westerse achtergrond dan bij jongeren met een Nederlandse achtergrond, waarbij jongens meer participeren dan meisjes. Vanuit de kwalitatieve analyse zijn drie type sporters te onderscheiden, de fanatieke sporter, de sporter en de niet-sporter. Jongeren van Nederlandse afkomst bevinden zich in alle drie de groepen, jongeren van niet-westerse afkomst in de laatste twee. Fanatieke sporters zijn intrinsiek gemotiveerd om te sporten en kunnen zich niet voorstellen te stoppen met sport. Bij sporters is sport niet de hoogste prioriteit maar zij doen dit wel, voornamelijk omdat ze het leuk en gezellig vinden. Zij sporten ook vaak samen met vrienden. Niet-sporters vinden sport minder belangrijk en hebben andere interesses. Werk en met name veel werken is een reden om niet te sporten. Daarnaast vinden niet-sporters sport niet leuk of ze zijn van mening sport niet nodig te hebben en ze gaan pas sporten wanneer ze denken dat dit wel het geval is. Opvallend is dat jongens in de focusgroepen de voorkeur geven aan teamsport en meiden iets vaker een individuele sport beoefenen.

De kwalitatieve analyse bevestigt niet geheel het beeld uit de kwantitatieve analyse. Relatief veel respondenten van niet-westerse afkomst, jongens en meisjes, beoefenden een sport. Zij vallen dan wel in de categorie sporter. Fanatieke sporters en sporters geven aan dat sport vroeger vooral leuk was. Nu is dit nog steeds zo, maar zijn waarden als uitlaatklep en gezondheid hierbij gekomen. Ondanks dat jongeren aangeven dat gespierd zijn, afvallen of slank zijn niet belangrijk is, heeft fitness een hoge

aantrekkingskracht, een sport waar deze waarden worden nagestreefd. Fitness is ook aantrekkelijk onder de vmbo-jongeren die vallen onder niet-sporters.

Het hebben van een rolmodel en voorbeeld van ouders op kinderen blijkt belangrijk, zeker onder niet-westerse jongeren draagt dit bij aan de sportparticipatie. Beleid moet zich dan ook richten op ouders en jongeren met een niet-westerse etnische achtergrond om zo de sportparticipatie van deze groep te verhogen. Daarnaast kan worden gekeken naar mogelijkheden om jongeren eerder te laten fitnessen, mits op verantwoorde wijze, gezien de grote aantrekkingskracht van deze sport. Zo kan de sportparticipatie van jongeren behouden blijven, omdat ze niet meer wachten om te mogen fitnessen en komt van uitstel geen afstel. Als laatste moet kritisch worden gekeken naar de wijze waarop sportparticipatie gemeten wordt. Uit de interviews bleek dat respondenten dit verschillend interpreteren. Door goed te kijken naar wijze waarop mensen sporten, kan worden voorkomen dan ten onrechte wordt geconcludeerd dat de sportparticipatie is afgenomen, terwijl deze in werkelijkheid is verschoven naar niet-traditionele manieren om te sporten.

Voorwoord

Beste lezer, voor u ligt mijn afstudeerscriptie over de sportparticipatie van vmbo-jongeren in Nederland. Met het schrijven van deze scriptie bij het Mulier instituut wordt de masteropleiding Sociologie aan de Universiteit Utrecht afgesloten. De afgelopen vijf maanden is gewerkt aan dit boeiende onderwerp. Het onderzoek geeft inzicht in de verschillende plaatsen die sport kan innemen bij vmbo-jongeren van Nederlandse en niet-westerse achtergrond.

Het onderwerp heeft mijn aandacht en interesse omdat het mijn eigen overtuiging is dat iedereen een gelijke kans moet hebben om te sporten, omdat sport veel positieve aspecten kent. Dat niet iedereen het interesseert om te sporten is een ander verhaal, maar de mogelijkheid om te sporten mag niet worden ontnomen. Daarom is het belangrijk te onderzoeken op welke wijze een zo gelijk mogelijk uitgangspunt gecreëerd kan worden, zodat iedereen die wil ook kan sporten.

Ik kijk terug op een bewogen afstudeerperiode, waarbij ik prettig ben begeleid door beide begeleiders, Marcel van Assen vanuit Universiteit Utrecht en Agnes Elling vanuit Mulier Instituut. Beide begeleiders hadden een prettige open houding en waren zeer bereid om te helpen op momenten dat ik het moeilijk had met de scriptie. Niet alleen heb ik meer geleerd over de sportparticipatie van vmbo-jongeren en hun beweegredenen om wel of niet te sporten, maar ook op persoonlijk vlak heb ik mij kunnen ontwikkelen. Desondanks ben ik blij dat de afstudeerperiode is afgelopen. Ik kijk uit naar de mogelijkheden die de toekomst mij te bieden heeft.

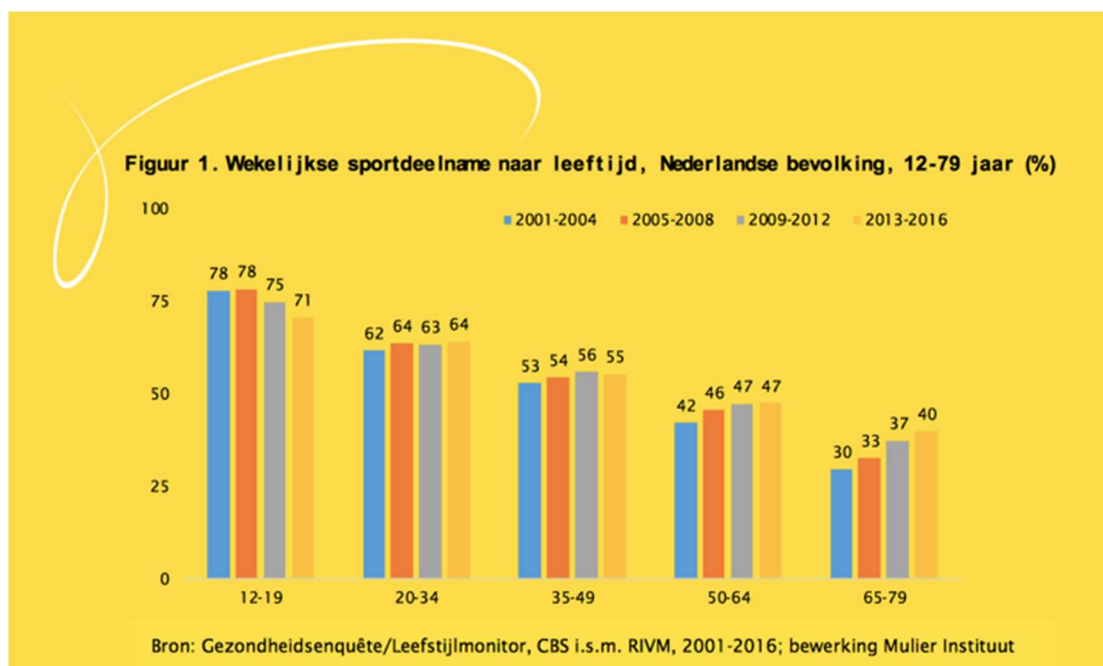
Ik wens u veel leesplezier.

Inhoudsopgave

Inleiding	- 8 -
Theoretisch kader	- 11 -
Gender & Etniciteit	- 11 -
Kapitaal	- 13 -
Rationele keuzetheorie	- 15 -
Jeugdcultuur/leefwereld	- 16 -
Drijfveren en Belemmeringen	- 17 -
Methoden.....	- 18 -
Kwantitatief.....	- 18 -
Kwalitatief.....	- 19 -
Beschrijving van de data	- 20 -
Ethische aspecten	- 22 -
Resultaten	- 22 -
Resultaten kwantitatieve analyse.....	- 22 -
Resultaten kwalitatieve analyse.....	- 26 -
Conclusie en Discussie.....	- 35 -
Beleidsadvies.....	- 40 -
Literatuurlijst.....	- 43 -
Appendix A: Uitnodiging deelname focusgroep interviews	- 51 -
Appendix B: Onderwerpen lijst focusgroep interview.....	- 52 -
Appendix C: SPSS Syntax voor kwantitatieve analyses.....	- 55 -
Appendix D: Tabellen	- 59 -

Inleiding

Figuur 1 laat de wekelijkse sportdeelname zien in verschillende leeftijdsgroepen in Nederland (Van den Dool, 2017). De wekelijkse sportdeelname is het afgelopen decennium gestegen in alle leeftijdsgroepen behalve onder jongeren (12-19 jaar), waar een daling is te zien van zeven procentpunt in tien jaar tijd¹. Gooskens & Van den Dool (2017) stellen dat opleidingsniveau de belangrijkste voorspeller is van sportparticipatie. Zoals weergegeven in Figuur 2 sporten lager opgeleiden het minst en is te zien dat de verschillen tussen hoger en lager opgeleiden het afgelopen decennium groter zijn geworden².

Figuur 1 Bron: Van den Dool 2017

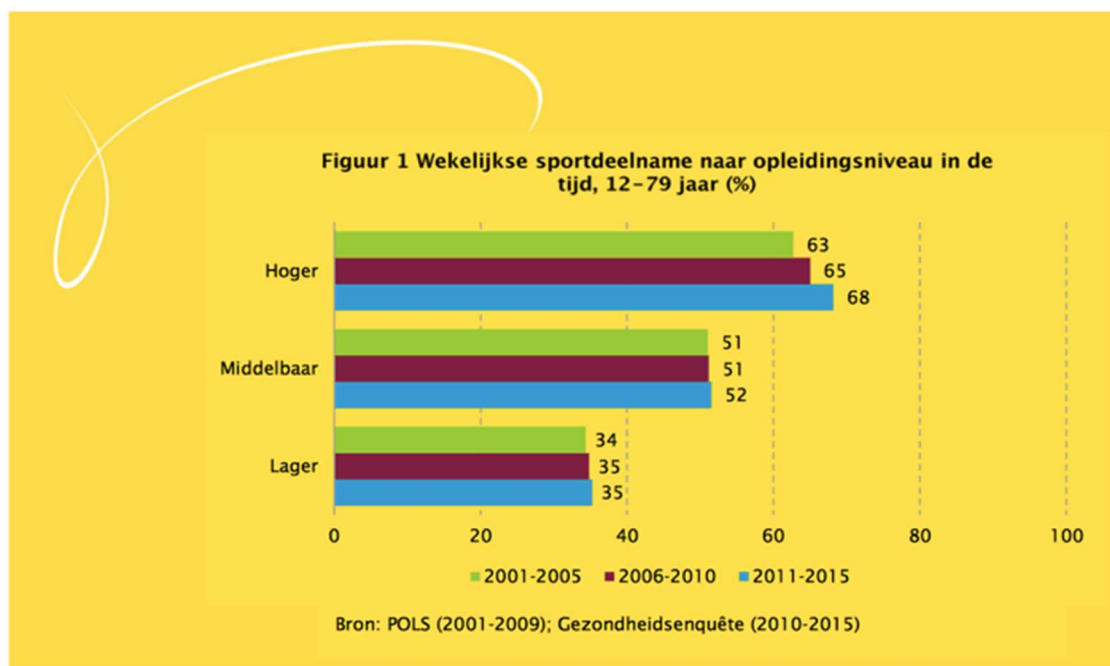
Elling en Selten (2016) hebben sportparticipatie factoren onder jongeren tussen 12 en 16 jaar onderzocht³. Zij laten zowel verschil in sportparticipatie naar opleidingsniveaus zien als afname in sportparticipatie naar mate jongeren ouder worden. In dit onderzoek is een daling van wekelijkse sportparticipatie te zien, van 96% op 12-jarige leeftijd naar 86% op 16-jarige leeftijd. Elling en Selten (2016) vonden dat vwo-leerlingen een hogere wekelijkse sportparticipatie hadden en vaker lid waren van een sportvereniging dan jongeren op vmbo-niveau. Deze onderzoekers keken eveneens naar verschillen in sportparticipatie naar etniciteit en sekse. De sportparticipatie van jongens was iets hoger dan van meisjes, wat overeen komt met het algemene sportbeeld voor sekse op alle leeftijden (CBS-Gezondheidsenquête, 2017). Jongeren met een Nederlandse achtergrond waren vaker lid van een sportvereniging (inclusief fitness) dan jongeren met een niet-westerse achtergrond. Het verschil in lidmaatschap is sterker tussen niet-westerse jongens en meisjes dan tussen Nederlandse jongens en meisjes. Meisjes met een Nederlandse achtergrond op vwo zijn vaker lid van een sportvereniging dan

¹ 5.500 tot 7.500 respondenten. Bron: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor C.B.S./RIVM 2001-2016.

² 6.500 respondenten. Bron: POLS 2001-2009 en Gezondheidsenquête 2010-2015.

³ 5.185 respondenten. Bron: HBSC 2013.

meisjes met een Nederlandse achtergrond op vmbo-niveau, dit verschil is groter op onderwijsniveau voor meisjes met een niet-westerse achtergrond (Elling & Selten, 2016; Prins et al, 2013).

Figuur 1 Bron: Gooskens en van den Dool 2017

Cultuuruitingen, religie, sport, sociale media, vrienden, school, werk, familie en meer aspecten zijn constant in onderhandeling met elkaar in het leven van jongeren. Inzicht krijgen in hoe sport zich verhoudt tot deze aspecten van de leefwereld van vmbo-jongeren is belangrijk voor de ontwikkeling van sportbeleid. Sportbeleid en -stimulering in Nederland zijn in hoge mate gericht op jeugd. De stimulering van sport voor jongeren blijkt onder andere uit het streven van veel gemeenten naar een voor- tijdens en naschools sport- en beweegaanbod en het veelvuldig inzetten van buurtsportcoaches (Hoekman & Van der Maat, 2017). Door middel van sport hebben jongeren de mogelijkheid om hun identiteit te ontdekken (Ter Haar & Valkestijn, 2014) en zich fysiek en mentaal te ontwikkelen (Nederlands Jeugdinstituut, z.j.). Bekendheid over deze verschillende leefwerelden en sportbetekenissen kan beleidsvorming stimuleren en richting geven. Wanneer tijdig wordt ingespeeld op trends kunnen positieve gevolgen van sport voor de samenleving zich voortzetten.

Het basisprincipe van sportbeleid is dat middels sportparticipatie gezondheidsproblemen kunnen worden aangepakt. Een hogere sportparticipatie heeft naast gezondheidsvoordelen meer voordelen, waaronder een hoger zelfvertrouwen (Slutzky & Simpkins, 2009) het vergroten van het sociaal kapitaal (Seippel, 2006) en het verminderen van sociale problemen (Skinner, Zakus, & Cowell, 2008). Gezien de voordelen van sport zou de kans om te sporten niet ontnomen mogen worden. Streven naar een sportparticipatiegraad van 100% is echter niet realistisch en haalbaar. Immers zullen er altijd mensen zijn die sport niet leuk vinden. Alleen wanneer iemand wel wil sporten, maar de mogelijkheden niet heeft om

diverse redenen, kunnen deze inzichten mogelijk bijdragen aan het verkleinen van ongelijkheid tussen mensen.

Dit onderzoek zal zich richten op de sportparticipatie van vmbo-jongeren, waarbij specifiek aandacht is voor gender en etniciteit als beïnvloedende factoren. Gekozen is voor vmbo-jongeren omdat deze vallen onder de categorie lager opgeleiden en uit eerder onderzoek blijkt dat zij de laagste sportparticipatie hebben in vergelijking met havo en vwo jongeren. In deze groep valt het meest te winnen op sportparticipatie gebied. Welke verschillen in sportparticipatie en betekenisgeving laten zij zien? Wat zijn overwegingen van vmbo-jongeren om te gaan sporten? En wat zijn voor hen momenten en overwegingen om te besluiten te stoppen of door te gaan met sporten? De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Doel van dit onderzoek is meer inzicht verkrijgen in hoeverre en op welke wijze sekse en etnische achtergrond onder vmbo-jongeren van invloed zijn op sportparticipatie om aanbevelingen te doen voor sportstimuleringsbeleid.

Verklarende vraag: Wat is de sportparticipatie van vmbo-jongeren en op welke wijze zijn sekse en etniciteit van invloed op de sportparticipatie van vmbo-jongeren in Nederland?

Verdiepende vraag: Welke afwegingen ten aanzien van sportdeelname maken jongens en meisjes van diverse etnische achtergronden op vmbo-niveau in Nederland en hoe verhouden deze zich tot de betekenis die zij geven aan sportdeelname?

Beleidsadvies vraag: Op welke wijze kan sportbeleid de sportparticipatie van jongens en meisjes van diverse etnische achtergronden op vmbo-niveau in Nederland stimuleren?

Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk is het theoretisch kader. In het theoretisch kader staan relevante achtergrondinformatie en verschillende theorieën uitgewerkt. Het daaropvolgende hoofdstuk is de methodensectie. De kwantitatieve en kwalitatieve data zijn geoperationaliseerd en de gebruikte onderzoeksmethode is toegelicht. In het resultaten hoofdstuk worden de bevindingen op gestructureerde wijze weergegeven. De kwantitatieve analyse geeft antwoord op de eerste onderzoeksvraag. Vervolgens worden de resultaten van het kwalitatieve onderzoek uiteengezet. Na de resultaten wordt in de conclusie besproken wat de belangrijkste bevindingen en antwoorden op de onderzoeksvragen zijn. In de discussie worden resterende en opgekomen vragen en tekortkomingen aan het onderzoek besproken. De scriptie wordt afgesloten met het hoofdstuk beleidsadvies. In dit hoofdstuk staan aanbevelingen voor sportbeleid om zo bij te dragen aan het verkleinen van verschillen in sportparticipatie.

Theoretisch kader

Coakley (2009) onderscheidt sportsociologie als een deeldiscipline van sociologie waarin sport als sociaal fenomeen wordt bestudeerd. Het begrijpen van sportsociologie wordt volgens Coakley gemakkelijker wanneer sport wordt beschouwd als een sociale constructie “that is, as parts of the social world that are created by people as they interact with another under particular social, political and economic conditions” (Coakley, 2009, p.12). Sportparticipatie wordt beïnvloed door vele aspecten welke continu in onderhandeling zijn met elkaar. Hierdoor kan een complexe situatie ontstaan.

Gender & Etniciteit

De sportparticipatie van mannen en vrouwen is in Nederland anno 2017 nagenoeg gelijk. Mannen hebben een iets hogere sportdeelname, met name in de leeftijdsgroepen 12-18 en 30-50 jaar (CBS-Gezondheidsenquête, 2017). Van Sterkenburg en Knoppers (2004) stellen dat natuurlijke en fysieke aspecten voor zowel etniciteit als gender het meest worden gebruikt om verschillen in sportparticipatie te verklaren tussen mannen en vrouwen. Zo is een mogelijke verklaring voor het verschil in sportparticipatie dat mannen sterker zijn dan vrouwen en daarom beter geschikt zijn om te sporten of voor bepaalde sporten. De onderzoekers geven aan dat deze redeneringen samenhangen met de manier waarop sport gestructureerd is. Volgens Elling en Knoppers (2005) is de heersende ideologie in kapitalistische samenlevingen dat mannen als sterk worden gezien en leiders zijn, vrouwen daarentegen zijn zorggevers en worden gezien als zwak en afhankelijk. Deze scheiding in ideologische denkbeelden ten aanzien van mannen en vrouwen zijn vandaag de dag ook nog terug te vinden in de Nederlandse samenleving, zoals de traditionele rolverdeling in werk en zorgtaken (Kloosterman & Moonen, 2016) of typisch speelgoed voor kinderen (Blaak, 2011). In de sport zijn deze verschillen ook aanwezig, soms zelf expliciet door gescheiden sportteams voor mannen en vrouwen. Sportprestaties van vrouwen worden sneller ondergeschoven en vergeten. Recent voorbeeld is het benoemen van Tom Dumoulin als eerste Nederlander die de Giro d’Italia wint, terwijl Marianne Vos deze Giro d’Italia al eerder heeft gewonnen als eerste Nederlander (Van Eijsden, 2017).

Elling en Knoppers (2005) stellen dat kan worden gesproken over traditionele ‘mannensporten’ en ‘vrouwensporten’ in Nederland. Verschillen tussen mannen en vrouwen in sport zijn groter in de groep etnische minderheden. Gender en etniciteit hebben een wederzijdse invloed, vooral vrouwen met een niet-westerse identiteit hebben een lagere sportdeelname. Ook Coakley (2009) stelt dat de gecreëerde denkbeelden ten aanzien van mannen en vrouwen van invloed zijn op de sportparticipatie van vrouwen. Coakley (2009) concludeert dat de sportcultuur wereldwijd is afgestemd op mannen; waarden, interesses en ervaringen van mannen voeren de boventoon. Zowel op televisie als in de media is meer aandacht voor mannensporten, dit houdt de heersende ideologie in stand en werkt versterkend volgens Elling en Knoppers (2005). Dit maakt het aannemelijk dat in Nederland jongens ongeacht etnische achtergrond een hogere sportparticipatie hebben dan meisjes.

Hypothese 1: Jongens op vmbo-niveau hebben een hoger sportparticipatie niveau dan meisjes.

Het eerder in de inleiding benoemde onderzoek van Elling & Selten (2016) gaf aan dat jongeren met een Nederlandse achtergrond vaker lid zijn van een sportclub (inclusief fitness) dan jongeren met een niet-westerse achtergrond. Dit door het sportkapitaal, welke onder kapitaal wordt toegelicht, dat wordt doorgegeven via ouders op kinderen. Ditzelfde onderzoek liet zien dat het verschil in sportparticipatie tussen niet-westerse jongens en meisjes groter is dan het verschil in sportparticipatie tussen Nederlandse jongens en meisjes. Tevens blijkt dat jongeren met een niet-westerse achtergrond het gevoel hebben meer controle te hebben over het eigen sportgedrag maar dat de intentie om te sporten of fysiek bezig te zijn lager is (Prins et al., 2013). Dat de intentie om te sporten lager is komt mogelijk doordat deze sportwaarde minder is overgebracht van ouders op kinderen.

Coakley (2009) stelt dat denkbeelden ten aanzien van etniciteit zich afspiegelen in de sportcultuur. Deze denkbeelden worden aangevochten of voortgezet in sport waardoor volgens hem ook in sport gediscrimineerd wordt. Door deze denkbeelden en vooroordelen over mensen met een andere etniciteit, kan de toegang tot sport en sportverenigingen moeilijker worden voor jongeren van niet-westerse etniciteit. Het ontwikkelen van een etnische identiteit hangt samen met het ontwikkelen van een gender identiteit (Kulis, Marsiglia, & Hecht, 2002). De genderopvattingen van mensen met een niet-westerse achtergrond verschillen van mensen met een Nederlandse achtergrond. De opvattingen van mensen met een niet-westerse achtergrond zijn dichterbij de Nederlandse opvattingen gekomen maar nog niet gelijk aan deze Nederlandse opvattingen (Dagevos, Andriessen, & Vervoort, 2016). Dit kan van invloed zijn op sterkere verschillen in sportparticipatie tussen jongens en meisjes van niet-westerse achtergrond. Ook kunnen een andere sportstructuur, normen en waarden geldend binnen sportverenigingen zorgen dat mensen met een andere etniciteit zich minder thuis voelen bij een sportvereniging. Deze aspecten kunnen voor mensen met een andere etniciteit zorgen voor een hogere drempel om zich aan te sluiten bij een vereniging. Dit is voor lager opgeleiden nog lastiger om de vele regels en ongeschreven regels zich eigen te maken. Het is niet enkel etniciteit, maar een andere cultuur verbonden aan een andere etniciteit, wat maakt dat mensen minder of ander sportkapitaal bezitten en een andere sportsocialisatie ontvangen. De factoren gender en etniciteit en de interactie tussen beiden hebben een negatieve invloed op de sportparticipatie van vmbo-jongeren.

Hypothese 2: Vmbo-jongeren met een niet-westerse etnische achtergrond hebben een lager sportparticipatie niveau dan jongeren met een Nederlandse achtergrond.

Hypothese 3: Het verschil tussen jongens en meisjes op vmbo-niveau in sportparticipatie is groter voor jongeren met een niet-westerse etnische achtergrond dan jongeren met een westerse achtergrond.

Kapitaal

Bourdieu heeft vijf vormen van kapitaal onderscheiden. In eerste instantie cultureel, economisch en sociaal kapitaal, later zijn hier symbolisch en linguïstisch kapitaal aan toegevoegd. Cultureel kapitaal betreft volgens Bourdieu (1978, 1986) voorkeuren, vaardigheden en kennis, welke worden bijgebracht via de opvoeding en opleiding. Economisch kapitaal wordt onder andere verworven middels inkomen en bezittingen. Lidmaatschappen van groepen en sociale contacten bepalen het sociale netwerk van iemand, het sociaal kapitaal (Siisiäinen, 2000). Het symbolisch kapitaal betreft status en erkenning. Het linguïstisch kapitaal betreft de beheersing van de dominante taal in een land. Het type en de hoeveelheid kapitaal kan verschillen voor mannen en vrouwen evenals voor mensen van verschillende etnische achtergronden. Verschillende vormen van kapitaal kunnen op diverse manieren bijdragen aan sportparticipatie. Het beoefenen van sport heeft een onderscheidende functie op diverse vlakken. In zijn werk 'Sport and social class' (1978) geeft Bourdieu aan dat de sportparticipatie van volwassenen daalt naarmate men zich lager op de sociale ladder bevindt. Kapitaal wordt onder andere overgedragen van ouders op kinderen. Jongeren met niet-westerse achtergrond of ouders met een niet-westerse achtergrond zijn vaak lager opgeleid (Huijnk & Andriessen, 2016) en zijn een andere sportstructuur gewend (Janssens, Elling, & Verweel, 2010). Dit geven zij door aan hun kinderen en kan zo een lagere sportparticipatie in stand houden.

Putnam (2000) maakt binnen sociaal kapitaal onderscheid tussen bindend (bonding) en overbruggend (bridging) sociaal kapitaal. Om te stijgen in sociale klasse kan men gebruik maken van overbruggend sociaal kapitaal. Boonstra en Hermens (2011) geven aan dat het binnen sport vooral gaat om bindend sociaal kapitaal, wat mensen de mogelijkheid geeft om gebruik te maken van contacten binnen het sociale netwerk. Binnen een sportvereniging draait het niet alleen om het zelf deelnemen aan sportactiviteiten, ook de bestuurlijke en vrijwilligerstaken zijn een belangrijk onderdeel van de vereniging. Mede hierom wordt de sportvereniging gezien als een bron voor sociaal kapitaal. Deelnemen aan sport, maar vooral het uitvoeren van vrijwilligerstaken, creëren mogelijkheden voor leden om het sociaal kapitaal te ontwikkelen, blijkt uit onderzoek van Boonstra en Hermens (2011). Hoekman, Elling, van der Roest & van Rens (2011) geven aan dat de clubstructuur, de manier waarop verenigingen zijn opgezet en bijbehorend vrijwilligerswerk, vaak onbekend zijn bij niet-westerse etnische minderheden. Doordat ouders hiervan minder kennis hebben zullen zij hun kinderen minder snel aanmelden bij een sportvereniging, waardoor de sportparticipatie van deze jongeren lager is, welke hen tevens minder kansen geeft sociaal kapitaal uit te breiden.

Naast de bekende vormen van kapitaal van Bourdieu bestaat de term sportkapitaal. Sportkapitaal wordt door Nielsen, Grønfeldt, Toftegaard-Støckel en Andersen (2012) gezien als onderdeel van het cultureel kapitaal en omvat de kennis, ervaringen en vaardigheden van een persoon om een sport succesvol te beoefenen. Dit sportkapitaal kan worden verkregen binnen de institutionele context, waarbij het verwerven van sportkapitaal op drie verschillende plekken plaats vindt (Stuij, 2015). De school neemt

een belangrijke plaats in binnen de institutionele context. Alle kinderen krijgen op school gymlessen waarbij ze vaardigheden, kennis en ervaringen opdoen met diverse sporten. Waarbij Stuij (2015) aangeeft dat de gymlessen een belangrijke bron van kennisverwerving zijn voor kinderen met een lagere Sociaal Economische Status (SES). De sportclub vormt een tweede institutionele context voor het verkrijgen van sportkapitaal. Meer commerciële clubs als martial arts en dansen vormen de derde institutionele context voor het op doen van sportkapitaal. Een groter sportkapitaal kan zorgen voor een hogere sportparticipatie.

Sportsocialisatie

Middels sportsocialisatie kan dit kapitaal worden opgebouwd. Het gezegde ‘jong geleerd oud gedaan’ is van toepassing op sport. Diverse onderzoekers bevestigen dat sportdeelname op jonge leeftijd van invloed is op sportdeelname in latere fases van het leven (Birchwood, Roberts, & Pollock, 2008; Raitakan et al., 1994; Trudeau, Laurencelle, & Shephard, 2004). Familie is een belangrijke factor voor socialisatie op jonge leeftijd, familie wordt dan ook gezien als belangrijkste voorspeller voor sportgedrag van jongeren (Dagkas & Stathi, 2007). Normen, waarden, gevoelens en gedrag worden van ouder op kind overgedragen en kinderen nemen dit grotendeels over. Socialisatie kent volgens Liefbroer en Dykstra (2007) twee vormen, impliciete socialisatie en expliciete socialisatie. Het rolmodel en voorbeeld van ouders dat kinderen volgen zijn vormen van impliciete socialisatie. Expliciete socialisatie zijn regels en straffen die duidelijk gecommuniceerd worden en het ontplooiën van gezamenlijke activiteiten. Wanneer ouders zelf sporten, of in hun jeugd hebben gesport is de kans groter dat dit voorbeeld wordt overgebracht op hun kinderen en dat zij zullen deelnemen aan sport. Ouders van niet-westerse jongeren sporten in mindere mate en geven dit voorbeeld minder door, hierdoor sporten deze jongeren ook minder vaak.

De sociaaleconomische status (SES) van ouders heeft invloed op het opleidingsniveau van een kind. Hoewel dit effect minder sterk is dan 30 jaar geleden, is deze nog steeds zichtbaar (Kösters & Otten, 2007). Kinderen op vmbo-niveau hebben een grotere kans dat de ouders ook een laag opleidingsniveau hebben. Uit onderzoek van Gooskens & van den Dool (2017) blijkt dat het sportparticipatie niveau van lager opgeleiden lager is dan het sportparticipatie niveau van middelbaar- of hoger opgeleiden. Gezien de socialisatietheorie is het aannemelijk dat kinderen van ouders met een lagere SES een lagere sportparticipatie hebben, omdat ouders ook een lagere sportdeelname hebben. Wanneer kinderen zelf een lager opleidingsniveau volgen, zullen zij eerder een lager sportparticipatie niveau hebben. Fairclough, Boddy, Hackett, en Stratton (2009) bevestigen in een Engels onderzoek de relatie tussen lagere SES en lagere sportparticipatie. De sociaaleconomische status van mensen met een niet-westerse etniciteit is vaak lager dan van mensen met een Nederlandse of westerse etniciteit (Ince & Van der Pijl, 2009). Ook zijn Turkse en Marokkaanse jongeren in verhouding oververtegenwoordigd op vmbo-niveau (Ince & Van den Berg, 2013). Op basis van wat we weten van kapitaal is de *verwachting dan ook dat kinderen meer sporten indien hun ouders vroeger hebben gesport en/of momenteel sporten, omdat zij hun ‘sportwaarden’ hebben overgebracht op hun kinderen.*

SES

De sociaal economische status (SES) bestaat uit een aantal kenmerken, waaronder opleiding, inkomen en beroep, welke samen bepalen waar een persoon op de sociale ladder staat (Shavers, 2007). Uit onderzoek in de sportsociologie, waaronder dat van Bourdieu (1978), blijkt dat de sociale klasse van een persoon van invloed is op de sportparticipatie; hoe hoger de sociale klasse van een persoon, hoe hoger de kans dat deze persoon sport.

Naast de institutionele context besproken door Stuij (2015) is de regulatieve context ook belangrijk in de verwerving van sportkapitaal. Deze regulatieve context geeft inzicht in de sociale relaties van kinderen voor het verkrijgen van sportkapitaal. Hierin zijn het gezin, familie, de gymdocent en de vriendengroep de belangrijkste actoren. Uit het onderzoek blijkt dat voor kinderen uit de groep met een hogere SES het gezin het belangrijkste is, terwijl voor kinderen uit de groep met een lagere SES zowel het gezin als de familie belangrijk zijn in de sportsocialisatie. Vrienden zijn voor alle kinderen belangrijk en beïnvloeden elkaar ten aanzien van sport en bewegen. Kinderen uit de lagere SES groep leren minder de sociale bijbetekenis van bepaalde sporten en voelen zich minder op hun gemak bij een sportvereniging dan kinderen uit de hogere SES groep. Kinderen met een lagere SES zijn vaker betrokken bij informele sporten als buitenspelen. Hierbij verwerven zij een andere vorm van sportkapitaal welke sociaal minder gewaardeerd wordt. Hoewel deze andere vaardigheden en kennis wel bijdragen aan het sportkapitaal (Stuij, 2015).

Een hogere sociale klasse correspondeert vaak een hogere sportparticipatie. Het tegenstrijdige is volgens Wilson (2002) dat een hogere sociale klasse van een persoon, zorgt voor een lagere deelname in bepaalde sporten, welke worden geassocieerd met een lagere sociale klasse, waartoe vmbo jongeren vaak behoren. Zowel cultureel kapitaal als economisch kapitaal hebben individueel een positieve invloed op sportparticipatie. De betaalbaarheid en beschikbaarheid van vrije tijd voor sport is groter onder mensen uit hogere sociale klassen. Echter volgens Wilson (2002) verklaart cultureel kapitaal dit beter dan economisch kapitaal. Wilson concludeert dat sportparticipatie in hoge mate wordt gemotiveerd door voorkeuren, smaak, vaardigheden en kennis, welke verschillen per sociale klasse. Vmbo jongeren hebben minder cultureel kapitaal en andere voorkeuren, smaak, vaardigheden en kennis dan havo of vwo jongeren.

Rationele keuzetheorie

In de rationele keuzetheorie bestaan verschillende modellen, een onderscheid is tussen 'thin' en 'thick' rationele keuze modellen. 'Thin models' zijn niet betrokken bij specifieke waarden of doelen die individuen nastreven en zijn gebaseerd op een klein aantal sterke veronderstellingen. 'Thick models' bevatten het element intentionaliteit en zijn hierdoor omvangrijker. Deze modellen specificeren waarden en overtuigingen in de keuzes van individuen. Volgens Hechter en Kanazawa (1997) zijn hierin meerdere strategieën te volgen, waar de populairste strategie de aanname is dat individuen streven naar een

maximale hoeveelheid uitwisselbare privé goederen, zoals rijkdom en aantoonbare macht en prestige. Ook specificeren ‘thick models’ dat individuen niet-inwisselbare goederen kunnen waarderen. Deze ‘thick models’ gaan er ook vanuit dat voor een individu bepaalde persoonlijke waarden de algemene waarden kunnen overtreffen (Hechter & Kanazawa, 1997). Jongeren maken aan de hand van hun waarden en overtuigingen bepaalde keuzes, ook de keuze om wel of niet te sporten. Vinden jongeren gezondheid momenteel een belangrijke waarde of niet, draagt bij aan de keuze om wel of niet te sporten. Deze keuze is afhankelijk van waarden en overtuigingen van deze jongeren maar ook welke waarden en overtuigingen prioriteit hebben en hoger in de hiërarchie staan binnen de sociale groep en samenleving.

Een vereiste voor het ontplooiën van sportactiviteiten is de beschikbaarheid van vrije tijd en dat deze activiteit in de beschikbare vrije tijd moet passen. Een onderhandeling tussen activiteiten vindt plaats, welke activiteit past op welk tijdstip en welke activiteit heeft de voorkeur. Volgens Kraaykamp, Van Gils, en Van der Lippe (2009) heeft sporten een minder verplichtend karakter in vergelijking met andere activiteiten en heeft het individu hier meer controle over. Mensen ervaren eerder druk om dergelijke vrijetijdsactiviteiten te beëindigen wanneer verplichte activiteiten (meer) aandacht vereisen. Naast dat tijd een benodigde bron is, onderscheiden Van Houten, Kraaykamp, & Breedveld, (2017) ook sociaal kapitaal. Zo stellen zij dat sport niet enkel een individuele activiteit is, maar dat dit onderdeel is van een geheel aan sociale processen. Sociaal contact heeft hier een tweeledig effect, sociale contacten kunnen sport stimuleren, maar kunnen ook sport ontmoedigen. De sociale motivatietheorie focust op sociale opbrengsten van activiteiten. Deze theorie stelt dat mensen activiteiten met een hogere opbrengst de voorkeur geven boven andere activiteiten, dit is tevens sterker wanneer beperkte tijd beschikbaar is (Hills, Argyle, & Reeves, 2000). Door bepaalde gebeurtenissen in het leven van een persoon kunnen de sociale opbrengsten van sportactiviteiten verminderen waardoor de sportactiviteit wordt beëindigd of verminderd (Van Houten et al., 2017).

Jeugdcultuur/leefwereld

Jongeren begeven zich in veel verschillende omgevingen. Jongeren moeten naar school, besteden aandacht aan huiswerk, hebben sociale contacten met vrienden en familie, kunnen lid zijn van een sportvereniging maar ook van een theater-, muziek- of religieuze vereniging, mogen een bijbaantje hebben en hebben daarnaast nog de beschikking tot vele applicaties en interacties op sociale media. Tijd is schaars, jongeren zijn continu in onderhandeling met de diverse mogelijkheden die zij hebben om hun vrije tijd mee in te delen (Dejonghe, 2010). Uit onderzoek van Kloosterman en Van Beuningen in 2015 blijkt dat sociale media belangrijk zijn voor jongeren. De helft van de jongeren besteedt gemiddeld 1 tot 3 uur per dag aan sociale media. Met name 12 tot 18-jarigen, jongeren met een niet-westerse achtergrond en meisjes bevinden zich het meest op sociale media. Ondanks dat jongeren zelf aangeven live-contact te prefereren en 80% van de jongeren zich niet verslaafd voelt, hebben sociale media bij jongeren een prominente plek in hun leven (Kloosterman & Van Beuningen, 2015). Daarnaast bevinden jongeren zich in het proces waarin zij zichzelf ontdekken en ontwikkelen tot jongvolwassene. Dit doen zij aan de hand

van verschillende aspecten die diverse situaties hen kunnen bieden. Belangrijk onderdeel van dit ontdekkingsproces is de waarde die jongeren hechten aan vriendschappen en het streven om 'erbij te horen', welk gevoel sterker is voor meisjes dan voor jongens (Newman, Lohman, & Newman, 2007). Dit kan mogelijk zorgen voor een lagere sportparticipatie voor meisjes dan voor jongens. Wanneer ze meer tijd doorbrengen met vrienden is minder vrije tijd over voor sport. *Verwachting: Een toename aan mogelijke activiteiten voor jongeren om te ontplooiën in hun vrije tijd, waaronder sociale media, zorgt voor een lagere sportparticipatie. Dit is sterker voor meiden vanwege het feit dat zij het 'streven om erbij te horen' sterker ervaren dan jongens.*

In 2017 onderzochten van Houten, Kraaykamp en Breedveld welke belangrijke gebeurtenissen in het leven invloed hebben op de sportparticipatie van jongvolwassenen. Bij het betreden van een nieuwe levensfase veranderen behoeften, eisen en wensen van een persoon. Dit zorgt voor verandering in de beschikbare middelen van een persoon, welke van zowel van invloed kunnen zijn op het beëindigen als het beginnen met sporten. Van de door van Houten et al. (2017) onderscheiden gebeurtenissen, kan starten met werken van invloed zijn voor jongeren. Jongeren mogen geen volledige baan hebben, gezien zij leerplichtig zijn tot hun 18^e jaar, maar het hebben van een bijbaan kan wel zorgen voor een lagere sportparticipatie. In eerder onderzoek blijkt ook dat het hebben van een bijbaan een negatief verband heeft met de sportparticipatie van een persoon (Van den Dool, 2017). Het leven van jongeren verandert voortdurend, de overstap van de basisschool naar de middelbare school met daarbij komend het huiswerk, een andere omgeving en verandering in sociale contacten kan worden beschouwd als een nieuwe levensfase voor jongeren (Chung, Elias, & Schneider, 1998; Lohaus, Elben, Ball, & Klein-Hessling, 2004). Tussen de leeftijd van 10 en 16 begint de puberteit, jongeren ontdekken dat zij zich kunnen onderscheiden. Tevens komen ze in een fase waarin minder waarde wordt gehecht aan de mening van ouders (Terpstra & Prinsen, 2009). De voordelen die jongeren uit sport halen zijn vervangbaar door voordelen uit andere vrijetijdsbestedingen of soms zelfs groter in andere vrijetijdsbestedingen afhankelijk van de prioriteiten van een persoon. Dit kan ervoor zorgen dat jongeren stoppen met sport, mede omdat zij lange termijn opbrengsten als gezondheid op het moment niet of minder ervaren.

Drijfveren en Belemmeringen

Elling en Selten (2016) laten zien dat een lagere sportparticipatie voortkomt uit ongelijke toegang tot belangrijke hulpbronnen, economisch, sociaal en cultureel. Sportstimulering zowel door personen uit de omgeving als faciliteiten in de omgeving zijn in mindere mate aanwezig bij jongeren die weinig sporten. Meisjes met een niet-westerse achtergrond hebben tevens een lagere sportparticipatie, welke gedeeltelijk verklaard wordt vanuit cultureel-religieuze factoren. Tevens geven zij aan dat de sportparticipatie van jongeren op vmbo-niveau lager is, omdat zij eerder in aanraking komen met stages en hierdoor minder tijd over houden. Het drukke leven van jongeren vormt een belemmering, ze moeten en willen veel ballen tegelijk op houden en dit gaat soms ten kostte van andere vrijetijdsbestedingen, waaronder sport. Uit onderzoek van Elling (2010) blijken redenen om niet meer te sporten dat jongeren een andere activiteit

leuker vinden, al voldoende beweging hebben, geen tijd, of te weinig geld redenen zijn om niet deel te nemen aan sport. Daarnaast blijken niet willen en niet kunnen sterk verband met elkaar te houden, wanneer iemand een sportactiviteit minder leuk vindt zal diegene ook eerder geneigd zijn andere belemmeringen ten aanzien van sport te ervaren. Bij niet-sporters ontbreekt vaak intrinsieke motivatie.

Een drijfveer voor jongeren om te sporten is het uiterlijk, voor zowel meisjes als jongens. Ze sporten om er ‘mooier’ uit te zien. Daarbij willen jongens graag een gespierd lichaam en sporten meisjes om af te vallen of slank te blijven. De motieven van jongeren om te sporten veranderen, van competitief en gezellig naar gezondheid en uitlaatklep. Wanneer het sportaanbod beter is afgesteld op jongeren en flexibeler is, kan dit stimulerend werken voor jongeren om te sporten (Elling & Selten, 2016). Uit onderzoek van Elling en Smits (2012) naar de sportbehoefte van jongeren 13+ in Helmond blijken voorwaarden voor sportdeelname van niet-sporters; om samen met iemand te kunnen sporten, als ze meer geld te besteden hebben, als ze meer tijd hebben en als gezondheidsklachten afnemen, het belangrijkste. Daarnaast blijkt dat niet alle jongeren gemotiveerd worden door het competitie-element bij veel sportverenigingen, tevens hebben zij behoefte aan meer flexibiliteit in de momenten waarop zij sporten. *De verwachting is dat wanneer de intrinsieke motivatie ontbreekt meer belemmeringen worden ervaren welke jongeren tegen houden om te sporten.*

Methoden

Dit onderzoek heeft een mixed-methods benadering, waarbij het kwantitatieve onderzoek ondersteuning zal geven aan het kwalitatieve onderzoek. Het analyseren van bestaande data van de leefstijlmonitor 2015, gecombineerd met een aantal focusgroep interviews met vmbo-jongeren zijn de belangrijkste middelen in de uitvoering van dit onderzoek.

Kwantitatief

Voor het uitvoeren van de kwantitatieve data-analyse is gebruik gemaakt van de leefstijlmonitor 2015 van het CBS/RIVM. Met behulp van dataset Leefstijlmonitor 2015 is nagegaan wat de invloed was van geslacht, herkomst en leeftijd op sportparticipatie van vmbo-jongeren in de leeftijd van 12-16 jaar, in 2015. Tevens worden de gebruikte variabelen getest op statistische assumpties, zodat eventuele uitschieters kunnen worden verwijderd en de analyse niet beïnvloeden. Met de leefstijlmonitor 2015 is een ANOVA analyse uitgevoerd. Naast de leefstijlmonitor 2015 zijn de databestanden van Health Behaviour in Schoolaged Children (HBSC) uit de jaren 2005, 2009 en 2013 gebruikt voor een trendanalyse van sportparticipatie. Dit bestand bevat veel gegevens over jongeren van diverse etnische achtergronden betreffend sportparticipatie. Een vergelijking over de jaren geeft aan of jongeren in het algemeen meer zijn gaan sporten of niet en of dit verschilt op basis van geslacht, etniciteit en onderwijsniveau.

Kwalitatief

Het kwalitatieve deel van dit onderzoek bestaat uit het afnemen van focusgroep interviews onder vmbo-jongeren. Focusgroepen zijn volgens Bryman (2012) een geschikte manier om als onderzoeker te begrijpen waarom mensen zich zo voelen of gedragen. Voor deze interviewvorm is gekozen omdat het aannemelijk is dat jongeren spraakzamer zullen zijn in een groepsinterview dan tijdens een individueel interview. Jongeren kunnen elkaar stimuleren deel te nemen in het gesprek. Daarnaast kan het zijn dat onderwerpen aan bod komen waar een individuele respondent niet aan denkt. De jongeren kunnen het antwoord van de ander beamen of tegenspreken (Bryman, 2012).

In de focusgroep interviews werd gesproken met jongeren op vmbo-niveau in Nederland, zowel jongens als meisjes. Voorafgaand aan de interviews is gesteld tenminste acht focusgroep interviews af te nemen met jongeren op middelbare scholen, met daarbij ieder vier groepen jongens en vier groepen meisjes. Deze splitsing werd gemaakt om te voorkomen dat een geslacht domineert in een interview en zo de mening van zowel jongens als meisjes tot uiting komt. Daarnaast voelen respondenten zich mogelijk meer op hun gemak om over bepaalde onderwerpen te praten wanneer zij zich met mensen van hetzelfde geslacht bevinden. Doelgericht zijn jongeren, door de docent van de betreffende middelbare school, geselecteerd voor het interview. Van tevoren is door de onderzoeker bij de docent aangegeven zowel sporters als niet-sporters en jongeren van verschillende etnische achtergrond in het interview te selecteren, uiteraard moesten de geselecteerde leerlingen akkoord zijn met deelname aan het interview. Op deze manier kon de soms korte tijd voor het interview zo efficiënt mogelijk gebruikt worden. Bovendien kent de docent de leerlingen goed en werd voorkomen dat de onderzoeker jongeren (foutief) selecteert op basis van uiterlijke kenmerken die mogelijk een niet-westerse afkomst of niet-sporter suggereren. Een focusgroep bestaat uit vier á vijf jongeren. Voor deze groeps grootte is gekozen omdat uit onderzoek van Peek en Fothergill (2009) is gebleken dat in veel gevallen kleinere groepen, drie tot vijf respondenten, de voorkeur hebben. Zij redeneren dat in kleinere focusgroepen de orde beter te handhaven is en de discussie gemaximaliseerd kan worden. In kleinere groepen zijn mensen eerder geneigd te participeren en om conflicterende of andere meningen te geven. Daarnaast kunnen kleinere focusgroepen mensen ondersteunen, in het bijzonder kwetsbare mensen of kinderen, om zich op hun gemak, betrokken en gesteund te voelen (Bryman, 2012). Desondanks is een mogelijk nadeel van focusgroep interviews dat jongeren antwoorden achterhouden of worden sociaal wenselijke antwoorden gegeven, bijvoorbeeld uit schaamte of voldoen aan de groepsnorm.

In deze interviews zal de leefwereld van vmbo-jongeren worden onderzocht. Welke afwegingen maken deze jongeren om wel of niet te sporten? En welke plaats heeft sport in hun leven? In de focusgroepen zullen zowel sporters als niet-sporters deelnemen. De niet-sporters is gevraagd te reflecteren op het moment waarop is gestopt met sport. Tevens is zowel sporters als niet-sporters gevraagd aan te geven wat hen wel of niet aanzet tot sport en welke belemmeringen en stimulansen zij ervaren.

In Utrecht werden negen middelbare scholen benaderd voor deelname aan focusgroep interviews. De scholen werden in eerste instantie benaderd per mail met daarbij een brief in de bijlage, deze brief is te vinden in Appendix A: *Uitnodiging deelname focusgroep interviews*. Na enkele dagen werden de scholen telefonisch benaderd wanneer zij niet hadden gereageerd. Het telefonisch contact zoeken is doorgegaan tot het moment dat toestemming is gegeven of geweigerd voor afname van interviews.

Het focusgroep interview betreft een semigestructureerd interview waardoor de mogelijkheid werd gecreëerd om in te spelen op situaties tijdens het interview. Vanuit de literatuur is een lijst met onderwerpen opgesteld, welke heeft gediend als leidraad tijdens het interview. Deze onderwerpen worden ter ondersteuning voorzien van een aantal vragen. De onderwerpenlijst is te vinden in *Appendix B: Onderwerpen lijst focusgroep interview*. Het interview startte met een korte beschrijving van de respondenten over zichzelf. Vervolgens werd gevraagd welke activiteiten plaats vinden in een normale week, dit om een beeld te krijgen van hun leefwereld en waar zij zich mee bezig houden. Het onderwerp sport volgde hier op, welke sporten beoefenen ze of hebben zij gedaan in het verleden en op welke wijze. Wat motiveert en belemmert jongeren om te sporten en wat is de invloed van ouders. Hieropvolgend is gevraagd naar de betekenis die sport heeft voor deze jongeren. Indien nog niet aan bod gekomen bij het onderwerp sport is gevraagd naar sportsocialisatie; sporten van ouders, broer of zussen en mogelijk verboden sporten. Afsluitend zijn enkele vragen over stimulansen en belemmeringen ten aanzien van sport gevraagd met behulp van pictogrammen. Hierdoor reflecteerden respondenten op diverse stimulansen en belemmeringen, ook waar zij niet direct zelf aan hebben gedacht en konden ze aangeven wat dit voor hen betekent. In elk interview is deze structuur aangehouden wat de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek bevordert.

Ter voorbereiding op de daadwerkelijke interviews voor het onderzoek is een test-interview afgenomen. Via het persoonlijke netwerk van de onderzoeker zijn vier jongeren bereid gevonden deel te nemen in het test-interview. Dit waren 15 en 16-jarige jongeren op vmbo-niveau, sporters en niet-sporters. Aan de hand van dit test-interview zijn kleine aanpassingen gedaan. De antwoorden van respondenten zijn geanonimiseerd opgenomen in het rapport. Voor citaten zijn geen gefingeerde namen gebruikt, wel zijn ze anoniem opgesteld, leeftijd, geslacht en etniciteit zijn vermeld. Tevens is een geluidsopname van het interview gemaakt ten behoeve van het transcriberen van het interview, deze opname wordt verwijderd op 30 juni 2018. In de transcripten is gestart met inductief coderen. Vervolgens zijn codes met grote gelijkensamenstelling toegevoegd onder een overkoepelende code. Deze zijn vergeleken op geslacht en etniciteit.

Beschrijving van de data

De leefstijlmonitor 2015 is bewerkt door CBS/RIVM en respondenten die op te veel vragen geen (relevant) antwoord hadden gegeven waren op voorhand door CBS/RIVM uit het bestand gehaald. In de leefstijlmonitor 2015 bevinden zich 10.665 respondenten. In de analyse bevinden zich 393 vmbo-

jongeren tussen de 12 en 16 jaar oud. De variabele leeftijd is gemeten in gehele jaren. Jongeren van alle vier de vmbo leerwegen, theoretisch, gemengd, kaderberoepsgericht en basisberoepsgericht zijn opgenomen in de groep vmbo-jongeren. De herkomst van jongeren is verdeeld in Nederlandse achtergrond, niet-westerse achtergrond en westerse achtergrond. Sportparticipatie is gemeten aan de hand van de continue variabele *sporttotaal*, welke vraagt naar het aantal keer sporten over de afgelopen twaalf maanden van de respondent. Voorafgaand aan de ANOVA analyse zijn statistische assumpties gecontroleerd. Een boxplot van de afhankelijke variabele sporttotaal gaf reden om enkele uitschieters te verwijderen; waarden boven de 500 keer sporten in de afgelopen twaalf maanden zijn verwijderd. In totaal zijn 22 (5,3%) uitschieters verwijderd van de 415 in totaal. Tevens is de groep jongeren met een westerse maar niet-Nederlandse etniciteit buiten beschouwing gelaten in de ANOVA analyse, omdat deze groep slechts 17 respondenten had. In de kruistabellen is de groep westers, ter indicatie, wel opgenomen.

Leeftijd en etnische achtergrond zijn in de HBSC data op gelijke wijze genoteerd als in de leefstijlmonitor. Het onderwijsniveau is verdeeld in vier categorieën te weten: vmbo-b/t, vmbo-t/havo, havo/vwo en vwo. Voor het bepalen van de sportparticipatie zijn twee variabelen beschikbaar. De eerste variabele is sportlidmaatschap, zijn respondenten lid van een sportvereniging. Daarnaast is de wekelijkse sportduur een indicator voor sportparticipatie. Deze is verdeeld in drie categorieën te weten: 0-1 uur sporten en bewegen per week, 2-4 uur sporten en bewegen per week en 4 uur of meer sporten en bewegen per week. Met deze data zijn kruistabellen gemaakt ter indicatie van het sportparticipatieniveau van jongeren in Nederland over de tijd; hoe hebben vmbo-jongeren van diverse achtergronden in de leeftijd 12-16 jaar zich ontwikkeld op het vlak van sportparticipatie in vergelijking met jongeren van andere onderwijsniveaus. Hierbij opgemerkt dat niet altijd het aantal respondenten in de categorie westers groot genoeg was om uitspraken over te kunnen doen. De gebruikte syntax voor zowel de leefstijlmonitor 2015 als de HBSC 2005, 2009 en 2013 is te vinden in Appendix C: SPSS Syntax voor kwantitatieve analyses.

Voor de focusgroep interviews zijn scholen benaderd die vmbo-niveau in de 3^e en 4^e klas aanbieden. Uitgesloten was een internationale schakelklasschool omdat deze is voor jongeren met een aanzienlijke achterstand met Nederlands en verwacht werd dat dit belemmeringen zou geven in een interview. Tevens was een school in Utrecht niet benaderd vanwege het streng gereformeerde karakter van de school, naar verwachting zijn hier veel minder jongeren van verschillende etnische achtergronden. Het was niet mogelijk een splitsing naar etnische achtergrond en geslacht te maken. Hiervoor was het aantal leerlingen van een geslacht met niet-westerse achtergrond te klein per klas.

De bereidheid van middelbare scholen om deel te nemen bleek al snel erg laag. Zo gaven scholen aan veel verzoeken te krijgen en/of al aan andere onderzoeken deel te nemen en dit verzoek er niet bij te kunnen nemen. Besloten is ook middelbare scholen buiten Utrecht te benaderen. In Almelo, Amsterdam, Amersfoort, Deventer, Enschede, Hengelo en Leiden zijn middelbare scholen benaderd. Ook is gebruik gemaakt van het persoonlijke netwerk voor de werving van middelbare scholen. In totaal zijn 66 scholen

benaderd voor deelname aan het onderzoek. Hiervan gaven zes scholen aan te kunnen deelnemen, waarvan later een school uiteindelijk toch is afgehaakt vanwege het drukke programma. Uiteindelijk zijn focusgroep interviews afgenomen bij vijf scholen, OSG Hengelo Gilde in Hengelo, Innova Stedelijk college, Bonhoeffer College en Stedelijk Vakcollege in Enschede en Vlietland college in Leiden. In totaal zijn tien interviews afgenomen, vier focusgroepen met meiden en zes met jongens. In deze interviews bevonden zich 46 jongeren, 17 meiden en 29 jongens.

Ethische aspecten

Bij het uitvoeren van het onderzoek komen een aantal ethische aspecten aan bod. De kwantitatieve datagegevens kwamen vanuit het CBS/RIVM en HBSC en bevatten geen gegevens die te herleiden waren naar respondenten, dit om de privacy te waarborgen. Bij de kwalitatieve dataverzameling zijn ethische aspecten nog belangrijker, zeker omdat met jongeren onder de 18 jaar werd gesproken. De respondenten is verzekerd dat de interviewopnamen anoniem werden verwerkt en het audiobestand werd verwijderd na 30-06-2018. Voorafgaand aan het interview werd de jongeren nogmaals gevraagd of zij instemden met deelname en of zij toestemming gaven voor de geluidsopname. Benadrukt werd dat zij niet verplicht zijn antwoord te geven op een vraag wanneer zij zich hier niet comfortabel bij voelen. Daarnaast konden de respondenten een gegeven antwoord of zichzelf achteraf terugtrekken door dit aan te geven bij de docent welke met de onderzoeker contact kon opnemen. Geen enkele respondent heeft achteraf zichzelf of een antwoord ingetrokken.

Resultaten

Resultaten kwantitatieve analyse

Dit eerste gedeelte zal antwoord geven op de *verklarende vraag: Wat is de sportparticipatie van vmbo-jongeren en op welke wijze zijn sekse en etniciteit van invloed op de sportparticipatie van vmbo-jongeren in Nederland?*

Analyse HBSC-data

De HBSC-data liet zien dat jongeren tussen de 12 en 16 jaar oud iets vaker lid zijn van een sportvereniging in 2013 (71,0%) dan in 2005 (68,2%) het geval was. De stijging bij de groep niet-westerse jongeren in het lidmaatschap van een vereniging was het grootst, van 44,1% in 2005 naar 54,3% in 2013. Jongeren met een Nederlandse achtergrond lieten een zeer lichte stijging zien, van 73,8% in 2005 naar 74,8% in 2013. Bij jongeren met een westerse achtergrond was een daling te zien in sportlidmaatschap, van 62,2% in 2005 naar 57,1% in 2013 (zie Tabel 1). Uit dezelfde tabel bleek dat sportlidmaatschap afneemt naarmate jongeren ouder worden. 12/13-jarigen waren vaker lid van een sportvereniging dan 15/16-jarige jongeren, wat gold voor zowel jongens als meiden. Tevens liet deze tabel zien dat jongens vaker zijn aangesloten bij een sportvereniging dan meiden, voor zowel Nederlandse achtergrond als een westerse en niet-westerse achtergrond.

Tabel 1 HBSC; lidmaatschap sportvereniging naar leeftijd, etniciteit, geslacht en jaar.

Leeftijd	12/13		14		15/16		Totaal	
Jaar afname	2005	2013	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Totaal lidmaatschap	2013	2022	864	9030	1039	1076	3916	3998
sportvereniging	75,0%	76,4%	64,8%	68,9%	60,3%	64,2%	68,2%	71,0%
Nederlands lidmaatschap	1655	1726	718	774	863	918	3236	3418
sportvereniging	79,8%	80,2%	70,5%	72,3%	66,8%	67,8%	73,8%	74,8%
Westers lidmaatschap	110	41	52	16	67	19	229	76
sportvereniging	73,8%	70,7%	64,2%	48,5%	66,3%	45,2%	62,2%	57,1%
Niet-westers lidmaatschap	248	255	94	110	109	139	451	504
sportvereniging	54,0%	57,0%	40,3%	54,5%	33,0%	49,8%	44,1%	54,3%
Meiden								
Totaal lidmaatschap	941	991	422	436	460	516	1823	1943
sportvereniging	71,2%	73,1%	59,9%	66,5%	54,4%	61,6%	63,5%	68,2%
Nederlands lidmaatschap	804	864	358	378	387	455	1549	1697
sportvereniging	77,9%	78,8%	67,7%	72,0%	63,2%	67,7%	71,3%	74,0%
Westers lidmaatschap	46	23	27	10	27	8	100	41
sportvereniging	74,2%	69,7%	61,4%	50,0%	58,7%	38,1%	65,8%	55,4%
Niet-westers lidmaatschap	91	104	37	48	46	53	174	205
sportvereniging	39,9%	46,0%	28,0%	43,2%	24,6%	36,8%	31,8%	42,6%
Jongens								
Totaal lidmaatschap	1072	1031	442	464	579	560	2093	2055
sportvereniging	78,8%	79,8%	70,4%	71,4%	65,9%	66,8%	73,0%	73,9%
Nederlands lidmaatschap	851	862	360	396	476	463	1687	1721
sportvereniging	81,6%	82,4%	73,5%	72,5%	70,0%	67,9%	76,2%	75,7%
Westers lidmaatschap	64	18	25	6	40	11	129	35
sportvereniging	73,6%	72,0%	67,6%	42,2%	72,7%	52,4%	72,1%	59,3%
Niet-westers lidmaatschap	157	151	57	62	63	86	277	299
sportvereniging	68,0%	68,3%	56,4%	68,1%	44,1%	63,7%	58,3%	66,9%

Wanneer de wekelijkse sportduur werd bekeken, bleek dat het aantal jongeren dat minder dan een uur per week sport nagenoeg gelijk was gebleven over de tijd; 11,3% van de jongeren sport minder dan een uur per week in 2013. Wel zijn verschillen naar etniciteit zichtbaar. Het aantal Nederlandse jongeren dat minder dan een uur per week sport is lager dan het aantal niet-westerse jongeren, respectievelijk 9,8% en 18,3% in 2013. De categorie westerse jongeren was te klein om uitspraak over te doen. Net als bij sportlidmaatschap was ook hier zichtbaar dat men minder beweegt naarmate men ouder wordt. Op 15/16-jarige leeftijd (15,7%) is het percentage jongeren dat minder dan een uur per week

beweegt hoger dan op 12/13-jarige leeftijd (8,5%). Dit geldt voor zowel Nederlandse, westerse als niet-westerse jongeren. Deze resultaten zijn te zien in Tabel 10

Opleidingsniveau bleek andermaal een voorspeller van sportparticipatie. De analyse bevestigt het beeld geschetst door Gooskens en van den Dool (2017) dat lager opgeleiden een lagere sportparticipatie hebben dan hoger opgeleiden onder jongeren. Jongeren op vwo-niveau zijn vaker lid van een sportvereniging dan jongeren op havo-niveau, jongeren op vmbo-niveau zijn minder vaak aangesloten bij een sportvereniging. Op alle onderwijsniveaus was te zien wanneer jongeren ouder worden, daalde het aantal jongeren dat lid was van een sportvereniging zoals te zien in Tabel 11 in Appendix D. De sportduur van jongeren was op ieder onderwijsniveau ongeveer gelijk gebleven, slechts kleine schommelingen in percentages tussen 2005, 2009 en 2013. Hoewel de getallen klein zijn, was te zien dat jongeren op vmbo-niveau vaker minder dan een uur sporten en bewegen per week dan jongeren op havo- en vwo-niveau. Ook was het verschil tussen jongens en meiden op vmbo-niveau groter dan op havo- en vwo-niveau. Naarmate jongeren ouder worden, op elk onderwijsniveau, was een stijging te zien in het percentage jongeren dat minder dan een uur per week sport en beweegt, zie Tabel 12 in Appendix D.

Analyse leefstijlmonitor

De analyse van de leefstijlmonitor bevestigt het beeld van de HBSC analyse. Het is belangrijk op te merken dat het aantal jongeren met een westerse en niet-westerse achtergrond klein is in de data van de leefstijlmonitor. Het percentage jongeren dat lid is van een vereniging was in de leefstijlmonitor lager dan bij de HBSC-meting in 2013, namelijk 60,7%. Het beeld uit de HBSC analyse, betreffend lidmaatschap sportvereniging voor etnische achtergrond, leeftijd en onderwijsniveau was vergelijkbaar met de leefstijlmonitor. De resultaten zijn te zien in Appendix D Tabel 5 en Tabel 7. In de leefstijlmonitor is onderscheid gemaakt tussen jongeren die minimaal één keer in de week sporten en jongeren die minder dan één keer per week sporten. Zoals te zien in Appendix D Tabel 6 en Tabel 8 zijn ook hier de trends leeftijd, onderwijsniveau en etnische achtergrond waarneembaar.

Tabel 2 ANOVA Model 4 Drieweginteractie Geslacht, Etniciteit en Leeftijd

	df	F	P	η^2
Corrected Model	19	1.286	.189	.061
Intercept	1	178.357	.000	.323
Etniciteit	1	2.348	.126	.006
Geslacht	1	9.762	.002	.026
Leeftijd	4	.192	.942	.002
Etniciteit* Geslacht	1	7.744	.006	.020
Etniciteit* Leeftijd	4	.147	.964	.002
Leeftijd* Geslacht	4	.388	.817	.004
Geslacht* Etniciteit*Leeftijd	4	.080	.988	.001
Error	373			

Total	393
Corrected Total	392
R Squared	.061

Middels een variantieanalyse (ANOVA) is gekeken naar de invloed van sekse, etniciteit en leeftijd op sportparticipatie de uitkomsten zijn te zien in bovenstaande tabel, Tabel 2. De drieweg interactie van geslacht, herkomst en leeftijd bleek niet significant ($F(4, 373) = .080, p = .988$). Vervolgens bleken ook de tweeweg interacties tussen leeftijd en geslacht ($F(4, 377) = .745, p = .562$) en leeftijd en herkomst ($F(4, 377) = .163, p = .957$) niet significant, te zien in Appendix D Tabel 15. Vervolgens is gekeken naar het individuele effect van leeftijd, wat ook geen significante voorspeller bleek van sportparticipatie; $F(4, 386) = .891, p = .469$, te zien in Appendix D ANOVA Analyses gemaakt met de leefstijlmonitor 2015 data

Tabel 13. Het uiteindelijke ANOVA model bevat dus alleen de hoofdeffecten van geslacht en herkomst, en hun interactie. Het interactie-effect tussen geslacht en herkomst is wel significant, $F(1, 389) = 9.073, P = .003, \eta_p^2 = 2,3\%$, wat een klein effect is zie onderstaande Tabel 3.

Tabel 3 ANOVA Model 2 Interactie Gender en Etniciteit

	df	F	P	η^2
Corrected Model	3	5.728	.001	.042
Intercept	1	243.430	.000	.385
Etniciteit	1	4.156	.042	.011
Geslacht	1	12.842	.000	.032
Etniciteit * Geslacht	2	9.073	.003	.023
Error	389			
Total	393			
Corrected Total	392			
R Squared				.042

Uit onderstaande Tabel 4 blijkt dat de sportparticipatie van jongens met een Nederlandse achtergrond niet significant verschilt van jongens met een niet-westerse achtergrond ($p = .448$; Cohen's $d = .13$). Bij meisjes verschilt dit duidelijk. Meisjes met een Nederlandse achtergrond sporten meer dan meisjes met een niet-westerse achtergrond ($p < .001$); dit verschil correspondeert met een middelgroot tot groot effect (Cohen's $d = 0.69$).

Tabel 4 Gemiddeld aantal keer sporten per jaar naar geslacht en etniciteit.

Nederlands				Niet-Westers			
<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>d</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>D</i>

Jongens	106.66	83.080	155	.008	118.06	94.30	33	.109
Meiden	99.97	92.256	174		40.81	34.246	31	

$\eta_p^2 = 4,2\%$, M = gemiddelde, SD = standaard deviatie

Resultaten kwalitatieve analyse

Middels de focusgroep interviews is inzicht verkregen in de leefwereld van jongeren en de plaats die sport hierin heeft. Het tweede gedeelte van de resultatensectie zal antwoord geven op de verdiepende vraag. *Welke afwegingen ten aanzien van sportdeelname maken jongens en meisjes van diverse etnische achtergronden op vmbo-niveau in Nederland en hoe verhouden deze zich tot de betekenis die zij geven aan sportdeelname?*

Typen sportparticipatie

Of jongeren zichzelf in de categorie sporter of niet-sporter scharen bleek verschillend. Tijdens het interview is bijvoorbeeld door respondenten gevraagd of fitness en scouting tellen als sport. Ook bleek dat voor de één sport inhoudt dat je lid bent van een vereniging, waar dat voor de ander niet zo hoeft te zijn. Zo gaf een meisje aan niet te sporten, maar bleek later in het interview dat zij drie keer per week op een pleintje voetbalt met vrienden.

In totaal is gesproken met 46 respondenten, 15 niet-westerse respondenten en 31 Nederlandse respondenten. Uit de interviews kunnen drie typen respondenten worden onderscheiden. De fanatieke sporter, de sporter en de niet-sporter. Deze groepen zijn gemaakt op basis van de sportdeelname. Gezien het aantal respondenten in de interviews en de overeenkomsten in hun antwoorden was drie groepen een maximum. De fanatieke sporter beoefent vaak meerdere sporten, sport minimaal drie keer per week en doet dit ook naast sport in clubverband. Alle negen fanatieke sporters hebben een Nederlandse achtergrond, zowel jongens als meiden bevinden zich in deze groep. Een of beide ouders van fanatieke sporters hebben vroeger gesport en/of doen nu ook aan sport. Ook weten zij vaker dan sporters en niet-sporters welke sporten hun ouders vroeger hebben beoefend, wat aangeeft dat sport onderwerp van gesprek is in het gezin. Fanatieke sporters ervaren ook stimulering van de ouders, in de vorm van wedstrijdbezoek en interesse na een training. Deze fanatieke sporter kan het zich niet voorstellen te stoppen met sporten en zou niet weten waarom hij of zij dat zou doen. Ze kunnen zich wel voorstellen te stoppen met de huidige sport maar zullen dan altijd op zoek gaan naar een andere sport. De belangrijkste reden om te sporten is omdat ze het leuk vinden en als uitlaatklep ervaren, daarnaast vinden zij gezondheid en het hebben van ‘een goed lichaam’ belangrijk. Blessures vinden zij vervelend aan sport, maar weerhouden hen lang niet altijd om te sporten. Zij weten sport altijd te combineren met andere aspecten van hun leven, als een bijbaantje en sociale contacten. Respondenten geven aan dat sporten altijd mogelijk is, ook al is het een keer kort qua tijd, indien ze goed plannen.

“Naja voetbal is ook een soort ontspanning dus als je uit school komt of je hebt een toetsweek, dan de meeste jongens zeggen dan ja ik moet leren. Maar ik denk ik zie het als een soort ontspanning effe gewoon dat, effe je hoofd leeg maken”. Jongen, 15 jaar, Nederlands.

De 24 vmbo-jongeren die werden geclassificeerd als sporter vinden het wel belangrijk om te sporten maar hebben daarnaast ook andere prioriteiten. De sportdeelname is vaak één of twee keer per week en ze beoefenen vaak een sport. Sport komt minder aan bod als gespreksonderwerp dan bij fanatieke sporters. Lang niet alle respondenten weten welke sport hun ouders doen of hebben gedaan. Soms weten ze dit nog wel van één ouder, vaak van hetzelfde geslacht als zichzelf. Over het algemeen zijn sporters meer tijd kwijt aan een bijbaantje dan fanatieke sporters. In tegenstelling tot fanatieke sporters geven zij wel voorrang aan huiswerk maken en leren, boven sport, mocht dit zo uitkomen. Ook is het voor sporters vaker belangrijk om samen met vrienden te sporten, dit vinden zij gezellig. De kans op stoppen met sport in deze groep is groter dan bij fanatieke sporters. Enkele sporters gaven ook aan de huidige sport minder leuk te vinden en te willen stoppen, al waren deze plannen meestal nog niet heel concreet. In deze groep bevinden zich zowel jongeren van niet-westerse (9) als Nederlandse etniciteit (15).

De dertien niet-sporters, zowel jongens als meisjes, hebben vaak een minder actieve levensstijl. Zij spreken veel af met vrienden en brengen samen met hun tijd door in de stad, chillen of ‘gewoon buiten zijn’. Ze kijken series en films op Netflix, houden zich meer bezig met sociale media, vooral meisjes, en met gamen, vooral jongens. Niet-sporters geven vaker aan dat zij ‘gewoon lui zijn’. Vervelend aan sport vinden ze dat je er moe van wordt, dat je gaat zweten en spierpijn krijgt. Tevens vinden zij sport niet leuk, hebben ze geen zin in sport, of geven ze aan er niet goed in te zijn. Maar tegenovergesteld komt ook voor, ze vinden het voor zichzelf niet nodig en geven aan best goed te zijn in sport. Het hebben van een bijbaantje is belangrijker dan sport, zij werken vaak veel en geven aan dat werk eigenlijk ook voelt als sport. In verhouding zijn jongeren met een niet-westerse etniciteit (6) vaker dan Nederlandse jongeren niet-sporter (7).

Ondanks dat het geen interviewvraag is geweest bleek uit de interviews dat meerdere respondenten een complexe thuissituatie ervaren. Gescheiden ouders, een ouder of zelfs beide ouders die zoals een respondent het verwoordde ‘niet in de picture zijn’. Dit had een enkele keer ook gevolgen voor de sportparticipatie ondanks dat respondenten eigenlijk wel willen sporten. Voor een jongere met gescheiden ouders is het bijvoorbeeld lastiger om een teamsport te doen, met wedstrijden in het weekend. Niet alle jongeren gaven het expliciet aan, maar sommigen praten nauwelijks over de thuissituatie of één van beide ouders werd in het gehele interview niet genoemd. Uit de antwoorden van fanatieke sporters bleek dat zij nauwelijks een complexe thuissituatie ervaren. Bij zowel sporters als niet-sporters was de thuissituatie wisselend. Soms gescheiden ouders, soms geen contact met een of beide ouders en bij sommige respondenten is het onbekend. Onderscheidt naar etnische achtergrond geeft geen opvallende verschillen in de thuissituatie betreffende scheiding of verlies van contact met één of beide ouders.

Voetbal of fitness?

De huidige sport die jongeren beoefenen en sporten die in het verleden zijn beoefend weerspiegelen een beeld kenmerkend voor een lagere SES. De meest beoefende sporten zijn voetbal, fitness en vechtsporten. Sporadisch werd een sport als tennis genoemd, typerend voor een hogere SES (Vermoesen, 2002). Het merendeel van de jongeren beoefent een sport. Slechts enkele respondenten combineren meerdere sporten, vaak de groep fanatieke sporters. Fitness werd het meest beoefend naast een andere sport en heeft een aantrekkingskracht op jongeren. Verschillende jongeren zijn onlangs lid geworden van een fitnessclub of spraken de intentie uit om lid te worden. Fitness trekt ook jongeren uit de groep niet-sporters aan. Soms waren deze jongeren niet-sporter omdat zij in afwachting zijn van het bereiken van 16-jarige leeftijd om zelfstandig te mogen fitnessen.

Jongeren met een Nederlandse achtergrond doen vaker een (semi-) individuele sport, voor niet-westerse jongeren is dit gelijk, team- of individuele sport. Waar jongens iets vaker de voorkeur geven aan een teamsport, hebben meisjes een voorkeur voor (semi-) individuele sporten. Bij de jongens werd 14x een teamsport aangegeven, bij de meisjes 3x. Individuele sport werd door meisjes 18x aangegeven, door jongens 10x. Sommige jongeren beoefenden meerdere individuele sporten of een individuele sport én een teamsport. Alle sportende niet-westerse meiden in het onderzoek beoefenden een individuele sport. De fanatieke sporter combineert vaak een individuele sport met een teamsport of beoefent meerdere individuele sporten.

De verandering van sportparticipatie van jongeren is divers. Bij het grootste deel van de respondenten is de sportparticipatie afgenomen ongeacht etnische achtergrond. Enkele jongeren, vaak fanatieke sporters, zijn meer gaan sporten. Veelal vanuit intrinsieke motivatie dat sport goed voor je gezondheid is en ze merken dat ze zich goed voelen wanneer ze sporten. De afname van sportparticipatie verschilt, veel jongeren zijn minder vaak per week gaan sporten of doen niet langer meerdere sporten. Dit omdat prioriteiten zijn verschoven en ze het drukker hebben. Zo zijn vrienden belangrijk, het hebben van een bijbaantje en de schoolprestaties. Enkele jongeren zijn volledig gestopt met sporten, vaak hebben zij tot ongeveer 13/14-jarige leeftijd gesport. Bij niet-westerse jongeren is de sportparticipatie vaak gelijk gebleven of afgenomen, waarbij afname vaker inhoudt dat zij stoppen met sport.

“Uh ja ik denk dat je toch als je die leeftijd bereikt ofzo dat je dan liever gewoon ja, dat je dan liever uit gaat met je vrienden, tenminste voor mij dan”. Jongen, 15 jaar, Nederlands.

Hoewel niet bij alle jongeren bekend, gaf het grootste deel van de respondenten aan dat geen enkele sport werd verboden door ouders. Wanneer ‘verboden sporten’ werden benoemd was dit voornamelijk om twee redenen. De sport wordt als te gevaarlijk gezien of het is een te dure sport. Zo waren, MMA, freerunning, paardrijden en paaldansen verboden sporten. Vrijwel altijd begrijpen de respondenten het besluit van hun ouders en respecteren dit. Hoewel een jongen na lang aandringen toch

is gaan free runnen en hierbij nu ook wordt gesteund door zijn ouders. Deze jongen valt in de categorie fanatieke sporter.

De (on)bewuste invloed van ouders

Uit de antwoorden van de respondenten bleek dat jongeren met één of beide ouders die sporten of vroeger hebben gesport zelf ook vaak aan sport doen. Dit bevestigt dat sportkapitaal en sportgedrag via ouders wordt doorgegeven. Wanneer ouders niet sporten of nooit hebben gesport sporten jongeren zelf ook minder of niet. Tevens is sport minder vaak onderwerp van gesprek in deze gezinnen, zeker in gezinnen met een niet-westerse etniciteit. Een deel van de jongeren wist niet of ouders hebben gesport en wanneer ze dit wel weten, weten ze niet altijd welke sport is beoefend. Wanneer jongeren geen voorbeeld hebben blijkt vooral in de groep niet-westerse achtergrond de sportparticipatie lager. Impliciet gaven enkele meisjes met een niet-westerse achtergrond aan dat niet alle jongeren met een niet-westerse achtergrond mogen sporten.

“Ik ben wel islamitisch opgevoed maar ja, zoals ik naar de sportschool ga, wij zijn echt vrij opgevoed ik mag ik heb gewoon een mening”. Meisje, 16 jaar, Niet-Westers.

Over de rol van de ouders bij sportparticipatie verschillen de meningen. Zo gaven respondenten aan dat ouders geen invloed hebben op hun sportparticipatie. Echter, later in het gesprek bleek dat ouders wel degelijk invloed hebben op de sportparticipatie. Ze zitten jongeren achter de broek aan om te gaan trainen, komen ouders kijken bij wedstrijden of betalen de sport. Een ander deel van de respondenten erkent dat ouders een rol spelen bij hun sportparticipatie. Zo wordt aangegeven dat ouders stimuleren om te gaan sporten en ouders tonen interesse door te vragen hoe de training of wedstrijd is verlopen.

“Mijn ouders hebben mij nooit verplicht om te gaan sporten, het was natuurlijk wel van ja wandel even mee, doe dit het is goed voor je, maar als je je zwemdiploma had gehaald mocht je dan altijd wat kiezen. En ik had dan niet echt voor sport gekozen ik koos voor muziek. Dus maar ik denk dat de rol erin is dat mijn vader wiel, deed vroeger ook aan fietsen toen hij ongeveer even oud was als ik en dat doet hij nog steeds. Dus ik denk dat ik daarin een beetje in ben meegegaan, maar dat heeft hij nooit gezegd dat ik dat moest doen ofzo”. Meisje, 15 jaar, Nederlands.

Gevraagd naar verandering in de rol van ouders op sportparticipatie gaf het grootste deel van de respondenten aan dat deze is afgenomen. Dit blijkt uit het feit dat jongeren aangeven dat ouders het vroeger belangrijker vonden dat gesport werd, maar dat nu school belangrijker is. Daarnaast gaven respondenten aan dat ze meer vrij worden gelaten omdat ze ‘volwassener’ zijn en eigen keuzes mogen en kunnen maken. De rol van ouders van niet-westerse jongeren lijkt passiever dan bij Nederlandse jongeren. De rolverandering van ouders van niet-westerse jongeren loopt uit een. Sport was al minder belangrijk maar wordt over het algemeen nog minder belangrijk naarmate respondenten ouder worden. Een enkele keer werden ouders zich bewust van voordelen die sport kan bieden en worden jongeren nu meer dan

vroeger gestimuleerd te sporten. Wanneer niet-westerse jongeren stoppen met sporten vinden ouders dit vaak ‘niet erg’ en ‘wel prima’ geven de respondenten aan. Waar Nederlandse jongeren aangaven dat hun ouders ‘het wel jammer zouden vinden’ en vragen of ze niet iets anders willen doen qua sport. Niet-sporters gaven aan dat de ouders sport nooit belangrijk vonden, of nu minder belangrijk vinden. Ook brengen ouders het onderwerp sport minder ter sprake volgens respondenten omdat ze weten dat het niet past bij het kind.

“Ze willen het wel, maar ze weten ik ben een beetje lui dus, en ik ga dan daar niet eens naar toe dan. Dus dan zeggen ze laat maar”. Meisje, 15 jaar, Niet-Westers.

Het is ‘mijn eigen keuze’

Vrijwel alle jongeren gaven aan dat iedereen eigen keuzes moet maken, of mensen nu wel of niet sporten en welke sport dat is. Tegelijkertijd hebben bijna alle jongeren ook een zeker beeld bij een aantal sporten, beïnvloed door vooroordelen en stereotypen. Dit beeld is sterker aanwezig onder niet-westerse jongeren, zowel meisjes als jongens. Zo gaf een mannelijke respondent aan dat hij vroeger op ballet wou en dit is tegen gehouden door zijn vader wegens de associatie met homo zijn. Jongeren zijn zich bewust van maatschappelijke stereotyperingen en vooroordelen. Zoals blijkt uit de volgende discussie waar jongeren eenzelfde mening delen en reageren op elkaar.

“Ja in mijn mening heb ik zoiets van je mag doen wat je wilt, van als je als een kerel ballet wil gaan doen, doe je ding of als een vrouw rugby, heb ik zoiets van ja je doet het allemaal maar. Maar ik weet wel dat er een sociale standaard is van rugby, als je als een jongen ballet bijvoorbeeld gaat doen dan ben je gay of als je als een vrouw rugby gaat doen dan ben je gewoon raar ofzo, nee maar dat vind ik dan weer een beetje vaag”. Jongen, 17 jaar, Nederlands.

“En ik denk eerder ook als je zoiets doet als jongen of meisje dat er op school ook raar op wordt aangekeken en aangesproken wordt continu”. Jongen, 17 jaar, Westers.

Het merendeel van de respondenten gaf aan dat geen familielid of ander persoon een voorbeeldfunctie heeft gehad bij de sportkeuze. Ze geven aan vrij te mogen kiezen welke sport ze willen doen. Niettemin bleek dat veel jongeren dezelfde sport doen of hebben gedaan als hun ouders nu beoefenen of vroeger hebben beoefend. Hoewel jongeren het niet zo ervaren dat ouders een voorbeeldfunctie hebben. Vooral niet-westerse jongeren volgen het voorbeeld van hun ouders qua sport of niet sporten of jongens kiezen snel voor voetbal. Ook gaven enkele respondenten aan dat ze het vervelend vinden dat hun ouders ‘zeuren’ over sport, ‘terwijl ze het zelf ook niet doen’. Dit geeft ouders in de ogen van respondenten geen recht om sport te verwachten van hun kinderen. Wanneer respondenten aangeven dat iemand wel een voorbeeldfunctie heeft gehad is dit vaak een broer of zus, vriend of vriendin of ze geven aan ‘het zit in de familie’.

“Iedereen van mijn familie zat op voetbal, het was gewoon de sport voor ons”. Jongen, 16 jaar, Niet-Westers.

De respondenten gaven aan dat zij nauwelijks verschillen ervaren met broers of zussen op gebied van sportparticipatie. Bij fanatieke sporters is het vaak zo dat broers of zussen ook een sport beoefenen. Bij sporters en niet-sporters is dit wisselend. Soms sport een broer of zus wel en een andere broer of zus niet. Een aanzienlijk aantal van de respondenten heeft een oudere broer of zus die niet meer sport. Zij gaven aan dat hij of zij druk is met school of een fulltime baan heeft, wat zij begrijpen als reden om niet te sporten. Niet alle respondenten wist van een broer of zus of diegene aan sport doet en welke sport hij of zij beoefent. De respondenten die dit niet wisten waren van niet-westerse afkomst of ervaren een complexe thuissituatie. Vrijwel altijd is de stimulering van ouders aan de respondenten gelijk aan die van broers of zussen geven zowel jongens als meisjes aan. Een enkele keer gaf een respondent aan dat ouders meer aandacht hadden voor een jongere broer of zus. Dit werd niet als vervelend ervaren, maar als logisch. Een jongere broer of zus had meer hulp nodig bij het sporten. Daarnaast gaven de respondenten aan oud genoeg te zijn om zelfstandig naar sport te gaan of geven aan dat ouders vinden dat de respondent zelf gemotiveerd is om te gaan sporten.

Vrijtijdsbestedingen

Tijdens het interview is gevraagd welke vrije tijd activiteiten plaats vinden in een gemiddelde week van de jongeren. Opvallend is dat jongeren aangaven weinig tijd te spenderen aan het maken van huiswerk in hun vrije tijd. Zo maken ze het grootste deel van de opdrachten en het leren tijdens schooltijd. Wanneer dit niet lukt geven jongeren aan slechts enkele opdrachten thuis te maken. Enkele respondenten hadden huiswerkbegeleiding buiten school voor een of twee dagen. Wel gaf een focusgroep aan in het begin van het schooljaar meer tijd kwijt te zijn geweest aan huiswerk dan op het moment van afname het geval was. Een belangrijke activiteit onder jongens was gamen of Fortnite spelen. Jongeren gaven aan vooral online te gamen, alleen of met vrienden online. Dat jongeren de game Fortnite noemden als activiteit, geeft aan dat het spel erg populair is en jongeren mee gaan met trends (NOS, 2018). Ook enkele meisjes noemden Fortnite als activiteit dat ze graag doen. Meiden gaven vaker aan bezig te zijn met de telefoon, sociale media en Netflix. Snapchat is ‘het nieuwe WhatsApp’ geworden. WhatsApp wordt met name gebruikt voor contact met ouders en groepen. Naast Snapchat zijn Instagram en YouTube populair onder jongeren. Facebook en Twitter worden sporadisch genoemd.

De invloed van sociale media wisselt sterk onder de respondenten. Enkele meiden gaven aan veel sociale media te hebben verwijderd, WhatsApp en YouTube werden nog wel gebruikt. Ook gebruikten enkele jongens nauwelijks sociale media. Onder de jongeren die wel sociale media gebruiken wisselt de hoeveelheid. Veel jongeren gebruiken sociale media ‘de hele dag door eventjes’. Zowel jongens als meisjes gaven aan uit verveling door verschillende sociale media kanalen te scrollen. Een inschatting van het aantal uur sociale media gebruik loopt uiteen, van 1,5 tot 13 uur per dag.

“Omdat ik op m'n telefoon gewoon heel veel dingen kan doen, ik heb bijvoorbeeld ook Netflix en snapchat op mijn telefoon, dus dat kan ik de hele dag doen”. Meisje, 15 jaar, Niet-Westers.

Sociale media werd weinig gebruikt voor of tijdens sport. Af en toe maken jongeren filmpjes of foto's van sport voor op sociale media of halen inspiratie uit sociale media, zoals blijkt uit onderstaand gesprek.

R: Ja het [gespied zijn/worden, red] houdt me wel bezig.

I: En kun je aangeven waarom je dat bezig houdt of waarom je dat belangrijk vindt?

R: Ja je ziet zoveel mensen op Instagram enzo die dan gespied zijn en die dan helemaal vrolijk zijn, ik weet niet of je de documentaire hebt gezien van Petrus?

I: Nee, die heb ik niet gezien.

R: Die jongen uh, die zei dat dus ook, die heeft drie maanden lang in de sportschool gezeten, en die is zeg maar qua lichaam helemaal veranderd, maar die is er zelf helemaal niet blij van geworden, maar ja, ja ik voel me dan denk ik toch wel positiever. Jongen, 16 jaar, Nederlands.

Het geloof speelt bij de meeste respondenten geen of een kleine rol. Van de respondenten waarbij geloof een rol speelt, vaak niet-westerse jongeren, gaat een klein gedeelte wekelijks naar een religieuze gebedsplaats. Ook gaven respondenten aan dat het niet altijd verplicht is om te gaan wanneer andere activiteiten gepland zijn op hetzelfde moment. Naast geloof zijn jongeren veel bezig met muziek. Het grootste deel van de jongeren luistert muziek, onderweg of tijdens andere activiteiten. Af en toe gaven jongeren aan te chillen en enkel muziek te luisteren. Tevens speelden enkele Nederlandse respondenten zelf een muziekinstrument. Niet alle jongeren waren oud genoeg om te werken, maar velen hadden een bijbaantje. Enkele jongeren werken 20 uur per week of meer, zij beoefenden ook geen sport. Alle jongeren geven aan veel tijd door te brengen met vrienden en dit belangrijk te vinden. Activiteiten die zij doen zijn: naar de stad gaan, buiten zijn, shoppen, chillen bij iemand, eten, voetballen of films/series kijken.

‘Vroeger dacht ik daar niet zo over na’

Wanneer gevraagd werd wat sport betekent of wat het belang is van sport gaven meiden die momenteel sporten aan, dat sport voor hen een uitlaatklep is, een moment om je hoofd leeg te maken en dat sporten ‘gewoon leuk’ is. Zij sporten dan ook graag individueel, omdat dit volgens de respondenten de beste manier is om dit te doen, zonder invloed en mening van anderen. Jongens vinden sport vooral leuk en vinden het lastiger aan te geven wat sport betekent. Ook voor jongens is sport een uitlaatklep en uiten dit door bijvoorbeeld ‘keihard tegen de bal te trappen’. Jongeren die niet sporten gaven aan dat zij een uitlaatklep hebben in muziek of dat zij dit niet nodig hebben.

Jongeren gaven aan dat het hebben van een goede conditie en gezondheid belangrijk is aan sport. Ze willen graag fit zijn. Soms geven jongeren dit expliciet aan, maar vaak blijkt dit ook impliciet uit gegeven antwoorden. Over de verandering in betekenis van sport zijn de meningen verdeeld. Een deel

van de jongeren gaf aan dat sport nog steeds hetzelfde betekent als vier jaar geleden. Een ander deel gaf aan dat ze hier vier jaar geleden niet zo over nadachten wat sport betekent voor ze, maar dat sport gewoon leuk was om te doen. Zij geven aan dat sport nog steeds leuk is om te doen, maar dat andere waarden als fit zijn hieraan zijn toegevoegd. De meeste jongens en meiden vinden gespierd zijn of worden geen belangrijke reden om te sporten. Enkele jongens nagelaten, zij gaven aan dat dit 'het doel is van fitness'. Toch is fitness 'hot' onder jongeren. Maar de meeste jongeren vinden gespierd zijn niet mooi, met name meiden willen geen 'bodybuilder' worden. Tevens vinden zowel meiden als jongens dat 'gespierd zijn' niet mooi is bij meiden en gaf een jongen aan dat dit zelfs 'een afknapper' is. Tegelijkertijd gaven meisjes aan dat ze wel graag een 'goed lichaam' willen of dat 'een mooie buik wel mooi is' maar erkennen ook dat dit (meer) training vergt. Zowel jongens als meiden zijn wel degelijk bezig met hun uiterlijk en vinden dit belangrijk en weten dat sport kan bijdragen aan bepaalde uiterlijke kenmerken.

"Niet echt bodybuilder maar gewoon summer body goals". Meisje, 15 jaar, Niet-Westers.

"Nou ik vind het belangrijk dat je jezelf dat je jezelf fijn vindt voelen in je eigen lichaam, en als je je fijn vindt voelen als je wat mooi slanker bent en je hebt goede body, dat gaat ook je zelfverzekerdheid kweken van hé kijk. Dus aan de ene kant vind ik het wel goed maar het moet natuurlijk niet te gek worden als je zoals die modellen al heel slank bent en dan nog meer moeten afvallen, naja dat vind ik onzin. Ik bedoel je moet jezelf gewoon goed voelen in je lichaam en als je dat niet, dan moet je er zelf wat voor willen doen, maar alleen als je het zelf wil niet voor anderen". Meisje, 15 jaar, Nederlands.

Redenen waarom jongeren zijn gestopt met sport of de intentie hebben om te stoppen vinden ze moeilijk om aan te geven. Redenen die werden gegeven zijn dat het eentonig wordt en saai. Voor niet-sporters zijn motieven als gespierd zijn of worden, gezond gewicht en conditie minder belangrijk. Vaak vinden zij dat deze waarden al op hen van toepassing zijn en dat sport daarvoor niet nodig is. Deze groep niet-sporters gaf aan vaak al genoeg te bewegen door te fietsen of door het werk dat zij doen. Ze zien het nut van sport niet in.

"Nee als je mij een six pack opzadelt dan heb ik dat liever in de koelkast staan dan dat ik 'm heb op de buik". Jongen, 15 jaar, Nederlands.

Jongeren en met name niet-westerse jongeren gaven aan dat ze spierpijn en moe worden vervelend vinden aan sport. Daarnaast gaven zij vaker aan niet goed te zijn in sport. Tevens geldt met name in de groep niet-westerse jongeren dat ze in het hier en nu leven. Ze hebben het niet nodig, of gaan functioneel sporten, pas als ze vinden 'te dik' te worden of wanneer de conditie of gezondheid achteruit is gegaan, sporten zij. Zowel Nederlandse als niet-westerse sporters stelden dat het niet belangrijk is om goed te zijn in sport, het moet vooral leuk zijn. Ook heeft een aantal van deze jongeren minder met presteren, competitie en selectieteams. Vaak zijn dit sporters of niet-sporters. Hoewel ze begrijpen dat

selectieteams bestaan en helpen een eerlijke competitie op te zetten, werd het gezien als label van goed en slecht.

Stimulans en belemmeringen

Sporten samen met vrienden vinden de meeste respondenten belangrijk en velen doen dit graag. De meeste teamtransporters zien hun teamgenoten of een deel van hun teamgenoten als vrienden. Een aantal jongeren is gaan sporten door een vriend of vriendin, of heeft plannen om dit samen te gaan doen. Jongeren gaven aan dat je zowel samen met een vriend op een sport kunt gaan of dat je nieuwe vrienden creëert tijdens sport. De jongeren die niet-sporten gaven aan dat hun vrienden ook niet sporten, of dat ze in ieder geval niet wisten of hun vrienden sporten. Zowel sporters als fanatieke sporters halen steun uit sociale contacten tijdens het beoefenen van hun sport. Ze steunen elkaar als vrienden, motiveren om te gaan sporten, maar kunnen ook hun gevoelens uiten aan mede sporters. Ook gaven ze aan deze steun te geven wanneer anderen dit nodig hebben.

“Ja het is, ik heb gewoon wel vooral mijn vrienden en vriendinnen, we zijn altijd heel close met elkaar dus we kunnen echt keihard lachen en keihard huilen met elkaar als het nodig is en dan, het is gewoon super gezellig en je kunt je bent heel vrij. Met paardrijden kunnen je ook gewoon knetter hard gaan, dan kan je gewoon met 50 km per uur door de hele bak sjezen en dat is zo leuk allemaal dus ja dat vind ik wel leuk aan paardrijden”. Meisje, 17 jaar, Nederlands.

Gezondheid, conditie en fit zijn, zijn motieven voor jongeren om te sporten. Een aantal respondenten, al dan niet gestimuleerd door ouders of vrienden, let op een gezond gewicht. Niet-sporters gaven aan dat het hebben van overgewicht hen wel kan motiveren om te gaan sporten om daarmee een gezond gewicht te bereiken. Echter gaven deze jongeren aan dat overgewicht nu niet aan de orde is en dus geen noodzaak zien om te sporten. Zij zijn extrinsiek gemotiveerd om te sporten.

“Uhm ja ik vond ook dat ik een beetje dat ik zeg maar want ik had niks gedaan qua sport en heb natuurlijk wel gewoon junkfood gegeten enzo dus ik vond wel dat ik een beetje beetje begon aan te komen dus ik dacht nee nee nee dat gaat niet gebeuren dus toen ging ik weer sporten”. Jongen, 16 jaar, Nederlands.

Het hebben van uitdagingen in sport stimuleert met name jongens om te sporten. Dit vinden zij terug in het steeds harder, sneller of hoger gaan of creatief te zijn met oplossingen. Of zoals zij dit zelf verwoorden door ‘een mooi schot met voetbal’. Hier kan worden gesproken van intrinsieke motivatie. Ook geeft het jongeren een goed gevoel wanneer de training of wedstrijd ‘gewoon goed verliep’. Het hebben van een uitlaatklep of moment om je hoofd leeg te maken was voor meiden een stimulans om te gaan sporten.

Middels het gebruik van pictogrammen is gevraagd naar mogelijke belemmeringen als; het hebben van geen/te weinig geld, te weinig faciliteiten in de buurt, het hebben van een lichamelijke

beperking en niet goed zijn in sport vormen volgens de respondenten vrijwel geen belemmering. De gegeven antwoorden van de respondenten waren meestal praktisch. Vaak vonden zij de mogelijke belemmering 'onzin'. Hoewel de respondenten aangaven dat contributie van een club soms veel geld kan kosten en niet iedereen dit kan bekostigen, werden tegelijkertijd vele opties gegeven. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van de mogelijkheden buiten; door te voetballen met vrienden of door te gaan hardlopen waarbij je alleen schoenen moet aanschaffen of door thuis oefeningen te doen. Tevens werd in elk interview de mogelijkheid genoemd om bij de gemeente aan te kloppen voor financiële hulp om te sporten. Te weinig faciliteiten was volgens de respondenten geen reden om niet te sporten. Je kunt immers ergens naar toe fietsen of met de bus gaan, en overal zijn wel (school)pleinen om te sporten. Het hebben van een lichamelijke beperking vonden jongeren gedeeltelijk begrijpelijk als reden om niet te sporten. Hoewel in alle interviews werd aangegeven dat 'daar ook sporten voor zijn', gaven ze aan te begrijpen dat dit lastig is. Niet goed zijn in sport vormt volgens de respondenten nauwelijks een belemmering. Slechts enkele respondenten gaven aan niet goed te zijn in sport, maar dat was niet de belangrijkste belemmering. De jongeren kunnen zich over het algemeen nauwelijks voorstellen dat iemand in geen enkele sport goed is.

Blessures vormen of zouden een belemmering vormen voor niet-sporters en sporters maar niet voor fanatieke sporters. Fanatieke sporters gaven aan dat dit afhankelijk is van het soort blessure of ze stoppen met de huidige sport of niet. Indien zij moeten stoppen geven ze aan wel een andere sport te willen zoeken om te doen als de blessure dit toelaat. Ook gaan fanatieke sporters ondanks een blessure vaak wel trainen, hetzij aangepast trainen.

Conclusie en Discussie

Het doel van het onderzoek was om meer inzicht te krijgen in hoeverre en op welke wijze sekse en etnische achtergrond onder vmbo-jongeren van invloed zijn op de sportparticipatie van deze jongeren. De kwantitatieve resultaten laten geen negatief effect van leeftijd op sportparticipatie zien. Ook de effecten van geslacht en etniciteit hingen niet af van leeftijd. In overeenstemming met Hypothese 3 bleek het verschil tussen jongens en meisjes in gemiddelde sportparticipatie groter voor niet-westerse vmbo-jongeren dan voor westerse vmbo-jongeren, al was dit interactie-effect vrij klein. Uit de analyse van simple effects bleek dat er geen verschil was tussen niet-westerse en Nederlandse jongens, maar wel een middelgroot tot groot verschil in sportparticipatie tussen de meisjes, waarbij Nederlandse vmbo-meisjes gemiddeld meer sporten. Dit bevestigt dat met name niet-westerse meisjes op vmbo-niveau een lagere sportparticipatie hebben. Het directe effect van geslacht op sportparticipatie was significant en bevestigt hiermee hypothese 1. Ook hypothese 2 is bevestigd, etniciteit hield een significant direct verband met sportparticipatie.

De kruistabellen waar de HBSC-data zijn gebruikt laten een inhaalslag zien van niet-westerse jongeren op Nederlandse jongeren wat betreft lidmaatschap van een vereniging. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door meiden; het lidmaatschap van niet-westerse meiden is met 10,8 procentpunt gestegen. Desondanks blijven niet-westerse meiden achterlopen op niet-westerse jongens en op jongeren met een Nederlandse achtergrond op gebied van sportlidmaatschap. De sportparticipatie van niet-westerse jongeren stijgt, maar evenaart nog niet de sportparticipatie van Nederlandse jongeren. Tevens is het verschil tussen jongens en meisjes op gebied van sportlidmaatschap kleiner geworden, nog slechts een verschil van 5,7% in 2013. Ondanks dat de verschillen op gebied van gender en etniciteit nog steeds bestaan, is groei te zien in de sportparticipatie van vmbo-jongeren. Dit is positief voor de algemene sportparticipatie van jongeren. Hoewel ook groei te zien was in de sportparticipatie bij havo en vwo jongeren tussen de 12 en 16 jaar, betekent een groei op vmbo niveau dat de verschillen in sportparticipatie niet groter zijn geworden. Ongelijkheid in sportparticipatie bestaat nog steeds maar lijkt kleiner te worden.

Vanuit de afgenomen interviews bleek het hebben van een voorbeeld opnieuw belangrijk voor sportparticipatie van vmbo-jongeren, waarbij ouders het belangrijkste voorbeeld zijn. Jongeren ervaren dit zelf niet altijd zo, maar ouders hebben wel degelijk een voorbeeldfunctie. Af en toe blijkt dit vanuit de respondenten zelf, die aangeven door een vader of zus te gaan sporten. Vaker bleek dit impliciet; jongeren doen dezelfde sport als hun ouders of hebben in het verleden dezelfde sport beoefend als hun ouders doen of in hun jeugd hebben beoefend. Zeker bij niet-westerse jongeren is het hebben van ouders als voorbeeld op sportgebied belangrijk voor de eigen sportdeelname. Bij niet-westerse meisjes die een sport beoefenden, sport de moeder ook. Zo ook omgekeerd de moeder van niet-westerse meisjes die niet sporten, beoefenen zelf ook geen sport. Het is daarom belangrijk om de jongeren te stimuleren, maar ook de ouders van deze jongeren. Want zij geven bepaalde waarden door aan hun kinderen. Is deze sportwaarde minder belangrijk bij ouders van vmbo-jongeren wordt deze waarde minder snel overgedragen op hun kinderen, welke op hun beurt deze sportwaarde niet doorgeven aan hun kinderen. Zo blijft een vicieuze cirkel in stand waarbij het sportparticipatieniveau van lager opgeleiden lager is dan van hoger opgeleiden. Lager opgeleide jongeren en ouders aan het sporten krijgen kan deze vicieuze cirkel doorbreken en het sportparticipatie niveau verhogen onder lager opgeleiden en bijbehorende (gezondheid) voordelen met zich meebrengen.

Antwoorden van respondenten uit de interviews schetsen het beeld dat er sprake is van een integratie effect. Niet-westerse jongeren die wel sporten geven aan dat hun ouders meer dan vijftien jaar in Nederland zijn en dat zij 'vrij' worden opgevoed en mede daarom mogen sporten. Deze ouders en jongeren hebben bepaalde Nederlandse waarden, onder andere op gebied van sport, overgenomen van Nederlanders. Met het verstrijken van jaren dringt de Nederlandse sportcultuur ook door bij niet-westerse inwoners en weten zij de weg naar sport en sportverenigingen beter te vinden. Hoewel deelname aan sport een vrije keuze hoort te zijn is afwachten tot niet-westerse inwoners deze waarden overnemen echter geen

verstandige keuze. Wanneer ouders niet overtuigd zijn van de sportwaarden maar jongeren eigenlijk wel willen sporten, geeft dit hen geen vrije keuze. Daarnaast hebben jongeren een wederzijdse invloed op elkaar, sporters kunnen vrienden overhalen te sporten maar tegenovergesteld kunnen niet-sporters sporters overhalen niet te sporten en andere activiteiten te doen. Dit zorgt niet voor een hogere sportparticipatie. Niet-westerse jongeren én ouders moeten worden aangesproken wil men de sportparticipatie laten groeien.

Belangrijk onderdeel in dit onderzoek is het in kaart brengen van de plaats die sport heeft bij vmbo-jongeren naast muziek, school, sociale media en vrienden. Het is lastig onderscheid te maken voor etnische achtergrond en de plaats die sport heeft bij deze jongeren. Een duidelijke lijn in de plaats die sport heeft, kan worden gemaakt aan de hand van de sporttyperingen fanatieke sporter, sporter en niet sporter. Echter, de groep fanatieke sporters bestaat nagenoeg alleen uit Nederlandse jongeren. Dit geeft aan dat vmbo-jongeren van niet-westerse afkomst sport niet heel hoog op het prioriteitenlijstje hebben staan. De groep fanatieke sporters is intrinsiek gemotiveerd om te sporten. Tevens hebben zij een goede uitgangspositie thuis en worden gestimuleerd en gesteund in hun sport. Ze hechten waarde aan een 'goed lichaam' en ervaren sport als een uitlaatklep en om energie kwijt te kunnen. Ook de fanatieke sporters besteden aandacht aan sociale media en gamen maar in minder mate dan sporters en niet-sporters. Jongeren in de categorie fanatieke sporter en sporter zijn ook praktisch, sport moet vooral leuk zijn. De plaats van sport bij sporters staat gemiddeld op het prioriteitenlijstje. Sport moet vooral gezellig zijn en vrienden zijn belangrijk, zowel tijdens sport als buiten sport. Het hebben van een bijbaantje staat hoger dan sporten. Sporters geven aan veel bezig te zijn met sociale media maar deze toch ook wel aan de kant te kunnen leggen wanneer andere zaken belangrijker voor hen zijn. In deze groep zijn zowel vmbo-jongeren van Nederlandse als van niet-westerse achtergrond. Niet-sporters vinden sport niet belangrijk en gaan pas sporten wanneer zij hier de noodzaak van inzien. Zij ervaren geen voordelen om nu te sporten, sport staat dan ook laag op het prioriteitenlijstje. Ook in deze groep bevinden zich zowel vmbo-jongeren van Nederlandse als niet-westerse achtergrond. Onderscheid tussen jongens en meiden hier is dat jongens zich vermaken met gamen en meiden met sociale media. Ook brengt deze groep niet-sporters van niet-westerse etniciteit veel tijd door met vrienden. Zolang deze jongeren niet de toegang tot sport wordt belemmerd en het een vrije keuze is niet te sporten is dit goed. Niemand is immers verplicht te sporten.

Fitness is voor jongeren een interessante sport. Deze jongeren geven aan dat gezondheid, fit zijn en conditie belangrijk is voor hen. Gespierd zijn of worden is niet belangrijk, desondanks is fitness aantrekkelijk. Wanneer jongeren de intentie uitspraken te willen fitnessen was dit niet altijd mogelijk vanwege leeftijdsbeperkingen. Dit maakt dat sommige jongeren wel willen sporten maar het momenteel niet kunnen. Veel niet-sporters, zowel jongeren die nooit hebben gesport of al een tijd gestopt zijn, geven aan dat zij de intentie hebben om te gaan fitnessen. De tijd dat jongeren moeten wachten tot ze mogen fitnessen kan zich mogelijk vullen met andere activiteiten waardoor ze bij het bereiken van de 16-jarige

leeftijd toch niet gaan fitnessen. Hier eerder op in spelen kan zorgen voor een hogere en wellicht blijvende sportparticipatie.

De resultaten van het kwantitatieve onderzoek komen overeen met die van eerder kwantitatief onderzoek van Elling & Selten (2016) waaruit bleek dat jongeren met niet-westerse etniciteit en met name meisjes minder sporten. Ook het onderzoek van Zaan (2016) bevestigt het beeld dat mensen met een niet-westerse achtergrond minder sporten dan mensen met een Nederlandse achtergrond, en dat vrouwen een lagere sportparticipatie hebben. Het onderzoek van Zaan (2016) geeft aan dat sportparticipatie afneemt naarmate leeftijd stijgt, en dat de sportparticipatie toe neemt naarmate het opleidingsniveau stijgt. Tevens bevestigt dit onderzoek dat de sportparticipatie van mensen met een niet-westerse achtergrond stijgt. Zo is aangegeven dat de eerste generatie minder sport dan de tweede generatie. Te verwachten valt dat jongeren in dit onderzoek en in de HBSC en Leefstijlmonitor 2015 zich grotendeels in de categorie tweede generatie en mogelijk zelfs derde generatie bevinden.

Het kwalitatieve onderzoek bevestigt niet geheel het beeld van het kwantitatieve onderzoek. Het kwantitatieve gedeelte gaf aan dat niet-westerse jongeren en met name meisjes een lagere sportparticipatie hebben. Dit gaf reden om te verwachten meer niet-westerse meisjes te spreken die geen sport beoefenden. Echter, in de interviews in het kwalitatieve gedeelte bevonden zich relatief veel sportende niet-westerse meisjes. Mogelijk is hier sprake geweest van een (onbewust) selectie effect van de docent, om een positief beeld te laten zien van niet-westerse meiden. Maar mogelijk ook omdat deze meisjes eerder bereid waren deel te nemen aan het onderzoek dan niet sportende niet-westerse meisjes. Het was in sommige klassen lastig jongeren met een niet-westerse achtergrond te spreken. Ondanks dat is aangegeven in de uitnodiging en in mailcontact met de scholen dat het belangrijk is niet-westerse jongeren te spreken. Een andere oorzaak dat minder niet-westerse respondenten in het kwalitatieve gedeelte hebben deelgenomen is, dat bij twee interviews van tevoren door de docent benaderde leerlingen voor deelname aan het interview niet kwamen opdagen of ziek waren. In het interview bevonden zich relatief veel niet-westerse respondenten die wel sporten. Hoewel is benadrukt dat graag met zowel sporters als niet-sporters wordt gesproken, waren jongeren die wel sporten mogelijk eerder bereid om deel te nemen in het interview. Ondanks dat niet-westerse jongeren wel indicaties gaven, maakt dit het lastig om uitspraken te doen over waarom niet-westerse jongeren en met name meiden niet sporten. Mogelijk speelt de plaats waar het interview is afgenomen hier ook een rol. In de vier grootste steden van Nederland, waaronder Utrecht en Amsterdam is de populatie niet-westerse jongeren groot, echter scholen waren hier niet bereid deel te nemen aan het onderzoek. Dit in combinatie waaruit blijkt dat mensen met een lage SES in grote steden minder sporten dan in kleine steden of dorpen (Gooskens & Van den Dool, 2017) kan een vertekend beeld geven in dit onderzoek.

Daarnaast was de trend te zien dat niet-westerse jongeren en met name meisjes een stijging in sportparticipatie hebben. Interessant om te weten is of deze trend zich recent heeft doorgezet of niet.

Hiervoor is contact opgenomen met het HBSC onderzoek. De nieuwste HBSC meting van 2017 was echter nog niet beschikbaar om mee te nemen in dit onderzoek, deze HBSC data komt pas vrij in het najaar van 2018. De verwachting is dat deze stijgende lijn zich heeft voortgezet en niet-westerse jongeren en met name meisjes een hogere sportparticipatie hebben dan voorheen. Verwacht wordt echter dat deze nog niet gelijk is aan het sportparticipatie niveau van jongeren met een Nederlandse achtergrond.

Het type interview, focusgroep interview, heeft zoals eerder benoemd voor- en nadelen. Mogelijk hebben jongeren in de interviews informatie achter gehouden of sociaal wenselijke antwoorden gegeven uit schaamte naar klasgenoten die ook deelnamen in het interview. Dit kan een positiever beeld schetsen dan in werkelijkheid aan de orde is. Dit blijkt onder andere uit het feit dat een paar jongeren merkbaar hun taalgebruik aanpasten en soms letterlijk aangaven 'sorry voor mijn taalgebruik'. Ook stopte de discussie af en toe wanneer over een onderwerp werd gesproken waar respondenten het niet met elkaar eens waren. Respondenten beredeneerden dan niet uitgebreider waarom ze op een bepaalde wijze over iets dachten. Mogelijk geven jongeren niet aan dat zij niet sporten, omdat daar thuis geen geld voor is of omdat zij moeten helpen in het huishouden. Het is natuurlijk het recht van de respondenten om niet alles te vertellen, het belangrijkste in het interview is dat jongeren zich prettig voelen en niet ongemakkelijk. Toch was deze interviewvorm het meest geschikt, uit de interactie tussen jongeren kwam interessante informatie naar voren over hun denkbeelden ten aanzien van sport. Tevens konden zij elkaar aanvullen en op bepaalde onderwerpen brengen waar een individu in een persoonlijk interview niet aan denkt.

Dat de Nederlandse maatschappij individualiseert is alom bekend. Dit is ook te zien in de stijging in het beoefenen van individuele en ongeorganiseerde sporten (Visser, Van Balen, Tiessen-Raaphorst, & De Vries, 2016). Ook in het kwalitatieve deel van dit onderzoek werd duidelijk dat de scheidslijn 'wat is sport' niet eenduidig was. Vmbo jongeren ervaren dit wisselend. Bijvoorbeeld jongeren die op een pleintje sporten, worden deze in sportonderzoek onder sporters geschaard of niet? Vraag hierbij is wanneer zijn jongeren die op een pleintje voetballen of basketballen sporter? Is dit bij drie keer in de week een beetje rondhangen en een balletje trappen? Of als zij dit minimaal een uur intensief per week doen? Het blijft onderhevig aan interpretatie van de persoon zelf. Toch kan in de toekomst met name bij kwantitatief onderzoek een vertekend beeld ontstaan omtrent sportparticipatie. Wellicht daalt deze sportparticipatie niet of in mindere mate dan blijkt uit data, maar verplaatst deze zich enkel naar plekken die niet als sport worden gedefinieerd. Van der Werff en Elling (2014) hebben onderzocht wanneer mensen zichzelf beoordelen als sporter of niet. Zij geven aan dat wanneer wordt gesproken over sporten en bewegen meer mensen zich aangesproken voelen. De vraagstelling in sportonderzoek is daarmee erg belangrijk.

In dit onderzoek komt duidelijk het belang en de invloed van ouders op de sportparticipatie van kinderen naar voren. Dit bevestigt Dagkas en Stathi (2007) dat familie een belangrijke factor is voor socialisatie op jonge leeftijd, familie wordt dan ook gezien als belangrijkste voorspeller voor sportgedrag

van jongeren. Dat dit bij niet-westerse jongeren sterker geldt komt omdat deze gezinnen minder de sportwaarden in de Nederlandse cultuur eigen zijn. Liefbroer en Dykstra (2007) gaven aan dat impliciete socialisatie loopt via het rolmodel en voorbeeld dat ouders aan kinderen geven. Dat deze impliciet is blijkt wel uit de antwoorden van de respondenten, dat zij hun ouders niet zien als voorbeeld op sportgebied, maar dat veel jongeren dezelfde sport doen of hebben gedaan als hun ouders.

Toekomstig onderzoek naar de invloed van gender en etniciteit op sportparticipatie zou zich specifieker kunnen richten op vmbo-jongeren in de vier grootste steden van Nederland. In deze steden wonen meer vmbo-jongeren van niet-westerse afkomst, en tevens lijken sportstimuleringsmaatregelen in de grote steden meer effect te hebben op hoger opgeleiden dan op lager opgeleiden dan in kleine steden (Gooskens & Van den Dool, 2017). Hier zou middels een groot kwantitatief onderzoek kunnen worden onderzocht wat specifiek voor niet-westerse jongeren belemmeringen zijn om te sporten. Mogelijk kwalitatief vervolgonderzoek zou zich ook kunnen richten op het verschil tussen sporters en fanatieke sporters. Wat maakt sommige jongeren een fanatieke sporter? Waarom zijn niet-westerse (vmbo-) jongeren nauwelijks vertegenwoordigd in deze groep fanatieke sporters? Dit is interessant omdat fanatieke sporters een kleinere kans hebben om te stoppen met sport. Een derde mogelijkheid voor vervolgonderzoek dat zowel kwantitatief als kwalitatief kan worden uitgevoerd, is een vergelijking van de sportparticipatie van niet-westerse jongeren op vmbo, havo en vwo. Dit is interessant omdat een hoger opleidingsniveau vaak gepaard gaat met een hogere sportparticipatie. Mogelijk kan inzicht in beweegredenen om te sporten van niet-westerse jongeren op vwo niveau gebruikt worden om sportparticipatie te stimuleren op vmbo- en of havo-niveau. Een laatste optie voor mogelijk vervolgonderzoek is de mogelijkheden om te sporten voor jongeren te onderzoeken bij hun ouders. Ouders blijken erg belangrijk voor de sportparticipatie van jongeren. Jongeren mogen dan wel bekend zijn met bijvoorbeeld het jeugdfonds sport en cultuur, maar zijn hun ouders dat ook? Staan hun ouders ervoor open om hier gebruik van te maken, of zijn hier belemmeringen in. Dit zou met kwalitatief onderzoek kunnen worden onderzocht.

Beleidsadvies

Het hebben van een rolmodel bleek erg belangrijk te zijn voor de sportparticipatie van jongeren. Bij met name niet-westerse jongeren ontbreekt het sportvoorbeeld van ouders. Het sportbeleid binnen gemeenten richt zich voornamelijk op de doelgroep jeugd. Weinig gemeenten hanteren sportbeleid voor de doelgroep mensen met een niet-westerse achtergrond (Hoekman & Van der Maat, 2017). Dit maakt dat niet-westerse ouders minder worden aangesproken door gemeentelijk beleid om te sporten. Hierdoor worden sportwaarden minder snel gevormd en worden deze ook minder snel doorgegeven van ouder op kind, waardoor kinderen minder snel in aanraking komen met sport. Het gemeentelijk beleid is dan wel gericht

op jeugd, maar wanneer ouders niet dezelfde sportwaarden delen en hier achter staan maakt dit sportparticipatie lastig.

Niet-westerse meiden in dit onderzoek sporten graag individueel. Omdat ze het prettig vinden alleen te sporten zullen ze niet snel een vriend of vriendin uitnodigen om bijvoorbeeld samen te gaan hardlopen. Hierdoor zullen ze minder snel als rolmodel of voorbeeld functioneren die andere leeftijdsgenoten met een niet-westerse achtergrond mee op sleeptouw nemen, om zo de sportparticipatie in deze groep te verhogen. Buurtsportcoaches hebben al een verbindende rol in veel wijken en zijn druk met het uitvoeren van sportbeleid voor verschillende groepen. Mogelijk kunnen zij een rol spelen in het verhogen van de sportparticipatie van meisjes met een niet-westerse achtergrond. Zij weten beter welke jongeren in de wijk op invloedrijke posities staan en mogelijk op sportgebied als rolmodel kunnen functioneren voor jongere kinderen. Beleid zou zich moeten richten op zowel jeugd als volwassenen met een niet-westerse achtergrond en creëren van positieve rolmodel op gebied van sport. Buurtsportcoaches of jongerenwerkers kunnen middels de contacten met jongeren ook in gesprek gaan met ouders en deze gemakkelijker bereiken.

In de interviews heeft geen enkele respondent aangegeven dat geld persoonlijk een belemmering gaf om te sporten. Wel werd aangegeven geen twee sporten te mogen doen, dat moest worden gekozen tussen muziek en sport of dat een eventuele tweede sport zelf betaald moet worden. Wanneer in het interview gevraagd werd naar geld als belemmering om te sporten werd dit persoonlijk niet zo ervaren maar konden respondenten dit wel begrijpen als belemmering in eerste instantie. Ze gaven aan dat contributie soms veel geld kost en je niet altijd weet van de financiële situatie van een persoon. Echter werd vervolgens vrij snel in ieder interview aangegeven dat je naar de gemeente kan gaan voor 'geld om te sporten'. Vmbo-jongeren zijn bekend met financiële sportstimuleringsmaatregelen in Nederland. Evengoed geven respondenten wel aan dat het soms lastig is om dergelijke ondersteuning te krijgen en veel gegevens moeten worden aangeleverd. De bestaande maatregelen hier zijn voldoende en behoeven niet noodzakelijk betere bekendheid onder jongeren. Dat de bekendheid groot is, zegt weinig over de bereikbaarheid van deze middelen voor jongeren. Bijvoorbeeld wanneer hun ouders niet weten op welke wijze hier toegang toe te krijgen, door bijvoorbeeld een taalbarrière. Dan zal de sportparticipatie niet toenemen en blijft geld een belemmering vormen.

In het beleid van veel Nederlandse gemeenten gaat een aanzienlijk bedrag naar sport en sportstimulering. Veel sportverenigingen worden ondersteunt, fitnessaanbieders ontvangen geen ondersteuning, omdat zij zich in de commerciële markt bevinden. Gezien de aantrekkelijkheid van fitness bij zowel sporters als niet-sporters onder vmbo-jongeren kan worden gekeken naar mogelijkheden om jongeren op jongere leeftijd te laten fitnessen. Mits dit op een verantwoorde manier wordt georganiseerd. Fitnessclubs bieden nu vaak lidmaatschap voor jongeren aan onder begeleiding van een volwassene. Dit maakt hen afhankelijk van iemand anders, vaak van een ouder of oudere broer/zus. Juist in een periode

waar jongeren zich beginnen los te maken van ouders en de mening van anderen. Tevens zijn zij gebonden aan de beschikbare tijd van de begeleider. Mogelijk kan een gemeente of buurtsportcoach een samenwerking aangaan met een lokale of landelijke fitnessaanbieder om een aanbod te realiseren. Of indien fitnessaanbieders hier niet voor open staan, het realiseren van gemeentelijke fitness faciliteiten. Indien de fitnessaanbieder een sportinstructeur beschikbaar stelt voor een aantal keer per week voor een aantal uur per dag, zorgt dit dat jongeren flexibel en op door hen gewenste tijden kunnen fitnessen. Zo kunnen meer jongeren blijven sporten en wachten ze niet tot ze 16 jaar zijn en zelfstandig mogen fitnessen en niet meer afhankelijk zijn van een volwassene. De periode dat jongeren wachten om te mogen fitnessen kan zich mogelijk opvullen met andere activiteiten. Hierdoor past sport mogelijk niet meer in het schema en geldt mogelijk het spreekwoord van uitstel komt afstel.

Nog steeds zijn jongeren afhankelijk van een persoon, namelijk de sportinstructeur, maar deze sportinstructeur staat niet zo dichtbij de jongeren als familieleden dat doen. Echter qua tijd zijn ze minder afhankelijk van een persoonlijk begeleider. Mogelijk zorgt dit tevens voor een hogere kwaliteit en veiligheid van jongeren. Ze worden immers begeleid door een sportinstructeur en niet door een familielid. Veel mensen die fitnessen zijn immers als leek, zonder al te veel kennis begonnen. Van een sportinstructeur ontvangen jongeren advies dat zij later kunnen gebruiken bij het zelfstandig fitnessen.

Literatuurlijst

- Birchwood, D., Roberts, K., & Pollock, G. (2008). Explaining differences in sport participation rates among young adults: Evidence from the South Caucasus. *European Physical Education Review*, 14(3), 283-298. Geraadpleegd van <http://journals.sagepub.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1177/1356336X08095667>
- Blaak, L. C. (2011). *Gender-stereotypische denkbeelden van ouders in relatie met leeftijd, opleidingsniveau en gezinssamenstelling* (Masterscriptie). Geraadpleegd van <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/18257/Masterscriptie%20L.C.%20Blaak.pdf?sequence=1>
- Boonstra, N., & Hermens, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport*. Geraadpleegd van http://www.blosokics.be/Sportmanagement/Gedeelde%20%20documenten/110901_De_maatschappelijke_waarde_van_sport.pdf
- Bourdieu, Pierre (1986) "Forms of Capital", in John G. Richardson (ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Greenwood, New York.
- Bourdieu, P. (1978). Sport and social class. *Information (International Social Science Council)*, 17(6), 819-840.
- Bryman, A. (2012). Focus groups. In A. Bryman (Red.), *Social Research Methods* (4e ed., pp. 501-520). Oxford, Groot-Brittannië: Oxford University Press.
- CBS-Gezondheidsenquête. (2017). Sport Kernindicatoren. Geraadpleegd op 26 april 2018, van <https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/sport-en-bewegen/cijfers-context/huidige-situatie#node-sportdeelname-wekelijks-naar-leeftijd-en-geslacht>
- Chung, H., Elias, M., & Schneider, K. (1998). Patterns of Individual Adjustment Changes During Middle School Transition. *Journal of School Psychology*, 36(1), 83-101. doi:10.1016/S0022-4405(97)00051-4

Coakley, J. J. (2009). *Sports in society: Issues and controversies* (10e ed.). New York, NY: McGraw-hill.

Dagevos, J., Andriessen, I., & Vervoort, M. (2016). Identificatie, sociale contacten en waardeoriëntaties; ontwikkelingen in de sociaal-culturele positie. In W. Huijnk, & I. Andriessen (Reds.), *Integratie in zicht?* (pp. 210-242). Geraadpleegd van <https://www.scp.nl/dsresource?objectid=8db9e98b-3a89-4c56-be6d-dd3013d2850f&type=org>

Dagkas, S., & Stathi, A. (2007). Exploring social and environmental factors affecting adolescents' participation in physical activity. *European Physical Education Review*, 13(3), 369-384. Geraadpleegd van <http://journals.sagepub.com.proxy.library.uu.nl/doi/pdf/10.1177/1356336X07081800>

Dejonghe, T. (2010). *Sport in de wereld: ontstaan, evolutie en verspreiding*. Gent, België: Academia Press.

Elling, A. (2010). *Niet-sporters: achtergronden en opvattingen Aanvullende rapportage SportersMonitor 2008* ('s-Hertogenbosch W.J.H. Mulier Instituut). Geraadpleegd van <http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=1340&m=1422882867&action=file.download>

Elling, A., & Knoppers, A. (2005). Sport, Gender and Ethnicity: Practises of Symbolic Inclusion/Exclusion. *Journal of Youth and Adolescence*, 34(3), 257-268. doi:10.1007/s10964-005-4311-6

Elling, A., & Selten, I. (2016). *Werkzame elementen sportstimulering jongeren* (Factsheet 2016/3). Geraadpleegd van <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/vrije-tijd/sport/2016-06-Factsheet-Werkzame-elementen-sportstimulering-jongeren.pdf>

Elling, A., & Smits, F. (2012). *Helmondse 13+ jeugd in beweging brengen : verkenning sportbehoefte en -aanbod 13+ jeugd in Helmond* (Utrecht: Mulier Instituut). Geraadpleegd van <http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=2028&m=1422883021&action=file.download>

- Fairclough, S. J., Boddy, L. M., Hackett, A. F., & Stratton, G. (2009). Associations between children's socioeconomic status, weightstatus, and sex, with screen-based sedentary behaviours and sport participation. *International Journal of Pediatric Obesity*, 4(4), 299-305.
doi:10.3109/17477160902811215
- Gooskens, W., & Van den Dool, R. (2017). *Sportdeelname en opleidingsniveau* (Factsheet 2017/8).
Geraadpleegd van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8054&m=1503652653&action=file.download>
- Hechter, M., & Kanazawa, S. (1997). Sociological Rational Choice Theory. *Annual review of sociology*, 23(1), 191-214. Geraadpleegd van <http://www.jstor.org/stable/2952549>
- Hills, P., Argyle, M., & Reeves, R. (2000). Individual differences in leisure satisfactions: an investigation of four theories of leisure motivation. *Personality and Individual Differences*, 28(4), 763-779. doi:10.1016/S0191-8869(99)00137-3
- Hoekman, R., & Van der Maat, K. (2017). *Monitor Lokaal Sportbeleid 2016: faciliteren, activeren en inspireren*. Geraadpleegd van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8065&m=1504084227&action=file.download>
- Hoekman, R., Elling, A., van der Roest, J., & van Rens, F. (2011). Meedoen Alle Jeugd door Sport: georganiseerde sport bewijst zich. Momenten. Zonder doel kan je niet scoren. Momenten met focus op sportparticipatie van kansengroepen. *Demos*, 8, 17-24. Huijnk, W., & Andriessen, I. (2016). *Integratie in zicht?* (Sociaal en cultureel planbureau). Geraadpleegd van <https://www.scp.nl/dsresource?objectid=8db9e98b-3a89-4c56-be6d-dd3013d2850f&type=org>
- Ince, D., & Van den Berg, G. (2013). Culturele diversiteit in opgroeien en opvoeden: feiten en cijfers. Geraadpleegd van https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Culturele_diversiteit_in_opgroeien_en_opvoeden_feiten_en_cijfers_2013.pdf
- Ince, D., & Van der Pijl, M. (2009). *Culturele diversiteit in opgroeien en opvoeden: feiten en cijfers*. Geraadpleegd van https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Cijfers_Culturelediversiteit.pdf

- Janssens, J., Elling, A., & Verweel, P. (2010). Hoofdstuk 5 : De sport: een uit gelezen ontmoetingsplaats voor iedereen?: over participatie in en integratie door sport. In F. Kemper, *Samenspel* (pp. 101-128)
- Kloosterman, R., & Moonen, L. (2016). *Opvattingen van jongeren over de taakverdeling tussen man en vrouw* (CBS | Sociaaleconomische trends, mei 2016 | 03). Geraadpleegd van https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2016/21/2016-opvattingen-van-jongeren-over-de-taakverdeling.pdf
- Kloosterman, R., & Van Beuningen, J. (2015). *Jongeren over sociale media* (CBS). Geraadpleegd van <http://www.kidsenjongeren.nl/wp-content/uploads/2015/11/CBSjongerenoversocialemedia.pdf>
- Kösters, L., & Otten, F. (2007). *Krappe beurs als erfenis?* (Sociaaleconomische trends, 3e kwartaal 2007). Geraadpleegd van <https://www.cbs.nl/-/media/imported/documents/2007/34/2007-k3-v4-p36-art.pdf?la=nl-nl>
- Kraaykamp, G., Van Gils, W., & Van der Lippe, T. (2009). Working status and leisure An analysis of the trade-off between solitary and social time. *Time & Society*, 18(2-3), 264-283.
doi:10.1177/0961463X09337845
- Kulis, S., Marsiglia, F. F., & Hecht, M. L. (2002). Gender labels and gender identity as predictors of drug use among ethnically diverse middle school students. *Youth & Society*, 33(3), 442-475.
Geraadpleegd van <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.540.6564&rep=rep1&type=pdf>
- Liefbroer, A. C., & Dykstra, P. A. (2007). Gelijkenis binnen families en intergenerationele overdracht. In A. C. Liefbroer, & P. A. Dykstra (Reds.), *Van generatie op generatie. Gelijkenis tussen ouders en kinderen* (pp. 7-14). Amsterdam, Nederland: Amsterdam University Press
- Lohaus, A., Elben, C., Ball, J., & Klein-Hessling, J. (2004). School transition from elementary to secondary school: changes in psychological adjustment. *Educational Psychology*, 24(2), 161-173. doi:10.1080/0144341032000160128

Nederlands Jeugdinstituut. (z.j.). Brug tussen jeugd- en sportbeleid. Geraadpleegd op 1 maart 2018, van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Sterke-basis-voor-de-jeugd/De-rol-van-de-gemeente/Brug-tussen-jeugd-en-sportbeleid>

Newman, B. M., Lohman, B. J., & Newman, P. R. (2007). Peer group membership and a sense of belonging: Their relationship to adolescent behavior problems. *Adolescence*, 46(166), 241-263. Geraadpleegd van <http://sfx.library.uu.nl/utrecht?genre=article&atitle=PEER%20GROUP%20MEMBERSHIP%20AND%20A%20SENSE%20OF%20BELONGING%3A%20THEIR%20RELATIONSHIP%20TO%20ADOLESCENT%20BEHAVIOR%20PROBLEMS.&title=Adolescence&issn=00018449&isbn=&volume=42&issue=166&date=20070601&aulast=Newman,%20Barbara%20M.&spage=241&pages=241-263&sid=EBSCO:Academic%20Search%20Premier:26159860>

Nielsen, G., Grønfeldt, V., Toftegaard-Støckel, J., & Andersen, L. B. (2012). Predisposed to participate? The influence of family socio-economic background on children's sports participation and daily amount of physical activity. *Sport in Society*, 15(1), 1-27. doi:10.1080/03031853.2011.625271

NOS. (2018, 16 maart). Waarom is de game Fortnite zo extreem populair. Geraadpleegd op 8 mei 2018, van <https://nos.nl/op3/artikel/2222760-waarom-is-de-game-fortnite-zo-extreem-populair.html>

Peek, L., & Fothergill, A. (2009). Using focus groups: lessons from studying daycare centers, 9/11, and Hurricane Katrina. *Qualitative Research*, 9(1), 31-59. doi:10.1177/1468794108098029

Prins, R. G., Kamphuis, C. B. M., Van Empelen, P., Beenackers, M. A., Brug, J., Mackenbach, J. P., & Oenema, A. (2013). Explaining socio-demographic differences in disengagement from sports in adolescence. *The European Journal of Public Health*, 23(5), 811-816. doi:10.1093/eurpub/cks188

Putnam, R. (2000). *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

- Raitakan, O. T., Porkka, K. V. K., Taimela, S., Telama, R., Räsänen, L., & Vllkari, J. S. (1994). Effects of Persistent Physical Activity and Inactivity on Coronary Risk Factors in Children and Young Adults The Cardiovascular Risk in Young Finns Study. *American Journal of Epidemiology*, *140*(3), 195-205. Geraadpleegd van <https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1093/oxfordjournals.aje.a117239>
- Seippel, Ø. (2006). Sport and Social Capital. *Acta Sociologica*, *49*(2), 169-183. doi:10.1177/0001699306064771
- Shavers, V. L. (2007). Measurement of socioeconomic status in health disparities research. *Journal of the National Medical Association*, *99*(9), 1013-1023.
- Siisiäinen, M. (2000). *Two Concepts of Social Capital: Bourdieu vs. Putnam*. Geraadpleegd van https://is.muni.cz/el/1423/podzim2013/ZUR589b/um/SM_W_11_Putnam_vs_Bourdieu.pdf
- Skinner, J., Zakus, D. H., & Cowell, J. (2008). Development through Sport: Building Social Capital in Disadvantaged Communities. *Sport Management Review*, *11*(3), 253-275. doi:10.1016/S1441-3523(08)70112-8
- Slutzky, C. B., & Simpkins, S. D. (2009). The link between children's sport participation and self-esteem: Exploring the mediating role of sport self-concept. *Psychology of Sport and Exercise*, *10*(3), 381-389. doi:10.1016/j.psychsport.2008.09.006
- Stuij, M. (2015). Habitus and social class: a case study on socialisation into sports and exercise. *Sport, Education and Society*, *20*(6), 780-798. doi:10.1080/13573322.2013.827568
- Ter Haar, M., & Valkestijn, M. (2014). Werk aan de winkel: de sportvereniging verbindt sport- en jeugdbeleid. *Jeugdbeleid*, *8*(3-4), 1-8. doi:10.1007/s12451-014-0050-6
- Terpstra, K. J., & Prinsen, H. (2009). Puberteit en adolescentie, een verkenning. In K. J. Terpstra, & H. Prinsen (Reds.), *Pubers van Nu!* (pp. 16-19). Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.

Trudeau, F., Laurencelle, L., & Shephard, R. J. (2004). Tracking of Physical Activity from Childhood to Adulthood. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 36(11), 1937-1943.

doi:10.1249/01.MSS.0000145525.29140.3B

Van den Dool, R. (2017). *Ontwikkeling sportdeelname naar leeftijd* (Factsheet 2017/15). Geraadpleegd van <http://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=8238&m>

=1511255089&action=file.download

Van der Werff, H., & Elling, A. (2014). Wie ziet zichzelf als sporter? (Factsheet). Geraadpleegd van

<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=3591&m=1422883352&action=file.download>

Van Eijsden, A. (2017, 30 mei). Sorry Tom, zij was de eerste. Geraadpleegd op 15 maart 2018, van

<https://www.ad.nl/giro/sorry-tom-zij-was-de-eerste~ada75257/>

Van Houten, J. M. A., Kraaykamp, G., & Breedveld, K. (2017). When do young adults stop practising a

sport? An event history analysis on the impact of four major life events. *International Review for the Sociology of Sport*, 52(7), 858-874. doi: 10.1177/101269025619204

Van Sterkenburg, J., & Knoppers, A. (2004). Dominant discourses about race/ethnicity and gender in

sport practice and performance. *International review for the sociology of sport*, 39(3), 301-321.

doi:10.1177/1012690204045598

Vermoesen, K. (2002, 8 mei). Sportkeuze weerspiegelt sociale klasse. Geraadpleegd op 8 mei 2018, van

<https://nieuws.kuleuven.be/nl/campuskrant/0102/12/sportkeuze-weerspiegelt-sociale-klasse>

Visser, K., Van Balen, M., Tiessen-Raaphorst, A., & De Vries, M. (2016). *Sport Toekomst Verkenning*.

De drijvende krachten van sport en bewegen. Geraadpleegd van

<https://www.sportenbewegenincijfers.nl/sites/default/files/2017->

06/20160519%20Sport%20Toekomstverkenning%20drijvende%20krachten%20sport%20en%2

0bewegen.pdf

Wilson, T. C. (2002). The Paradox of Social Class and Sports Involvement The Roles of Cultural and Economic Capital. *International Review for the Sociology of Sport*, 37(1), 5-16. doi:<https://doi-org.proxy.library.uu.nl/10.1177/1012690202037001001>

Zaan, T. (2016). Sportsegregatie: fictie of feit?: verschillen in sportparticipatie tussen allochtone en autochtone Nederlanders. (Scriptie). Geraadpleegd van <http://arno.uva.nl/document/638936>

Appendix A: Uitnodiging deelname focusgroep interviews

Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek
Herculesplein 269
3584 AA Utrecht
030- 721 02 20
www.mulierinstituut.nl

Onderwerp: Deelname interview vmbo-jongeren

Utrecht, 19 maart 2018

Geachte heer/mevrouw,

Voor het afsluiten van mijn studie Contemporary Social Problems aan de Universiteit Utrecht ben ik momenteel bezig met het schrijven van mijn scriptie. Dit onderzoek kan ik uitvoeren bij het Mulier Instituut. Het Mulier Instituut doet onderzoek naar sport, beleid en samenleving. Het onderzoek richt zich op de sportparticipatie van vmbo-jongeren, en dat is dan ook de reden van mijn schrijven. Mijn onderzoek bestaat gedeeltelijk uit een kwalitatief onderdeel, hiervoor zou ik graag focusgroep interviews van ±1 uur willen afnemen met vmbo-jongeren. Graag zou ik deze focusgroep interviews in april, eventueel begin mei, willen houden.

Randvoorwaarden aan deze interviews zijn:

- 15/16-jarige jongeren op vmbo-niveau
- Een focusgroep interview bestaat uit 4 à 5 jongeren
- Jongens en meisjes in aparte groepen
- Zowel sporters als niet-sporters in een groep

De interviews worden opgenomen met een voice-recorder zodat deze later uitgeschreven kunnen worden, antwoorden zullen echter anoniem verwerkt worden. Opnamen blijven bewaard tot 30 juni waarna ze worden vernietigd. Voor de afname van de focusgroep interviews zal ik naar uw school reizen, heeft u een andere voorkeur is dit uiteraard mogelijk in overleg. Wanneer u geïnteresseerd bent kunt u, na afronding, een kopie van mijn scriptie krijgen met de resultaten. Zou uw school en uw leerlingen willen deelnemen aan focusgroep interviews (minimaal twee) en daarbij een waardevolle bijdrage leveren aan mijn onderzoek?

Graag hoor ik van u of uw school wil deelnemen. Mocht u vragen hebben kunt u mij per mail of telefonisch bereiken.

Met vriendelijke groet
Denise Korterik
Student Universiteit Utrecht

Afstudeer stagiair Mulier Instituut
Mail: d.korterik@mulierinstituut.nl
Mobiel: 06- 46 004 008
Telefoon Mulier Instituut: 030- 721 02 20 (maandag en dinsdag aanwezig)

Appendix B: Onderwerpen lijst focusgroep interview

Itemlijst focusgroep interviews vmbo-jongeren

Introductie

Welkom, fijn dat jullie kunnen deelnemen aan dit onderzoek. Ik zal dit straks nog een keer vragen, maar zijn jullie akkoord dat het interview wordt opgenomen?

Dit onderzoek van de Universiteit Utrecht heeft betrekking op sportparticipatie van vmbo-jongeren. Hiervoor neem ik interviews af bij jongeren en daarom ben ik blij dat jullie meedoen aan dit onderzoek. Ik ben onder andere benieuwd naar de manier waarop jullie sporten, is dit bijvoorbeeld bij een vereniging of juist niet. Ik ben benieuwd naar motivaties en belemmeringen die jullie ervaren om te sporten. Maar ook hoe besteden jullie verder je vrije tijd, met welke activiteiten?

Ondanks dat ik jullie vraag om je naam te zeggen, zullen de antwoorden anoniem verwerkt worden. Dit betekent dat geen van jullie namen terug te vinden zal zijn in het onderzoek of uitwerking van het interview. De geluidsopname wordt gemaakt om het interview te kunnen uitschrijven, deze opname zal na 30 juni 2018 worden verwijderd. Het uitschrijven van dit interview wordt erg lastig wanneer tegelijkertijd gepraat wordt, daarom zou ik jullie vragen echt na elkaar te willen praten en even je hand op te steken wanneer je iets wil zeggen. Het hoeft niet zo te zijn dat ik vragen stel en jullie reageren terug en ik geef de volgende de beurt, jullie mogen op elkaar reageren en dat ik mij soms meng in het gesprek met nieuwe vragen. Daarnaast is mijn mening niet belangrijk, het gaat om jullie en er zijn geen foute antwoorden of meningen. Hebben jullie nog vragen voordat het interview start?

Opname starten

Zijn jullie akkoord dat het interview wordt opgenomen?

1. Leefwereld

- a) Zouden jullie kort iets kunnen vertellen over jezelf? Wie je bent, hoe oud je bent, je achtergrond (NL, Wes of N-Wes)?

Het eerste onderwerp gaat over de dingen die je doet in je vrije tijd, waar houd jij je mee bezig?

- b) Kun je een normale week beschrijven met activiteiten die je in je vrije tijd doet? Waar ben je dan zoal druk mee? Hoeveel uur/dagen/keer? Bijvoorbeeld:

Huiswerk	Familie/vrienden
Sport	Muziek
Geloof	Sociale media
Chillen/relaxen	Werken

- c) Wat is jouw top drie met leukste activiteiten die je graag doet in je vrije tijd?

Het tweede onderwerp is sporten, hierbij is het belangrijk dat je niet de gymlessen op school meerekent bij het beantwoorden.

2. Sporten

- a) Sporters
- Kunnen jullie kort aangeven of nu aan sport doet en hoe (waar en met wie)?

Welke sport	Frequentie
Vereniging/fitness/pleintje	Alleen/vrienden

- Zijn er momenten in het verleden geweest wanneer je hebt overwogen om te stoppen met sporten? (Waarom, wanneer, waarom toch door)

- Wat stimuleert jou om te sporten/jouw sport te doen?

- Kun je aangeven welke sporten je vroeger hebt gedaan en hoe oud je toen was, wat redenen zijn waarom je daar mee bent gestopt?

- b) Niet-sporters
- Heb je in het verleden wel een sport beoefend? (waar, hoe, met wie)
 - Heb je een (verschillende) sporten uitgeprobeerd/een proefles gedaan?
 - Kun je vertellen hoe oud je was wanneer je bent gestopt met sport en waarom je bent gestopt?
 - Wat belemmert jou om te sporten?

3. Motivatie sport

- a) Wat vind je leuk/niet leuk aan sport/jouw sport?
- b) Kunnen jullie aangeven waarom sport voor jullie momenteel juist wel of niet belangrijk is?
 * leuk/gezondheid/uiterlijk (afvallen/gespierd worden)/ energie kwijt/ ontspannen/presteren
 * te druk/andere dingen leuker/niet goed in sport/beweeg genoeg/weet niet wat/mag niet
- c) Is jouw deelname aan sport en wat het voor je betekent ook veranderd in de laatste jaren?
 * meer/minder gaan sporten/andere sporten
 * redenen voor veranderingen (bijv. vrienden/uitgaan/religie belangrijker of juist meer prestatie- of lichaamsgericht)
- d) Kun je op deze post-it de voor jou belangrijkste redenen schrijven waarom jij sport/niet-sport?

De volgende vragen gaan over je ouders, familie en sporten.

4. Sportkapitaal/socialisatie

- a) Welke rol spelen jouw ouders bij jouw sportdeelname?
 *(niet)stimulerend/verbieden/vrij kiezen
 * Aanmoedigen
 * Mening ouders als je niet sport
 * Voorbeeldfunctie/zelfde sport als ouders/broers en zussen (nu/vroeger)
 * Verschillen vaders/moeders
 * Verschillen zonen/dochters
 * Verandering rol/invloed ouders?
 * Door anderen beïnvloed bijv. vrienden/familie

De volgende vragen gaan over redenen waarom jij wel sport of waarom je wel zou gaan sporten?

5. Stimulansen

- a) Wat zorgt ervoor dat je aan sport doet/wel zou gaan sporten? Bijvoorbeeld:

Uiterlijke kenmerken	Vrienden die dezelfde sport doen
Ouders/vrienden die het belangrijk vinden	Omdat het leuk is
Het een goed gevoel geeft/uitlaatklep is	Omdat ik mijn energie kwijt kan

- b) Kun je aangeven welke van deze voorbeelden jou het meest stimuleren om te sporten?

De volgende vragen gaan over belemmeringen die jou tegen houden om te sporten.

6. Belemmeringen

- a) Wat zijn redenen waarom je - niet sport, - bent gestopt met sport, - zou stoppen met sport?

Bijvoorbeeld

Geld	Tijd
Andere activiteiten	Niet goed zijn in sport
Lichamelijke beperking	Mag niet van ouders
Geen zin/vind niet leuk	Beweeg al genoeg
Te weinig mogelijkheden in de buurt	Afstand naar sportgelegenheid is te ver

- b) Kun je aangeven welke redenen jou tegen houden om te sporten?

- Zijn er nog onderwerpen niet besproken maar waar je wel graag iets over wil vertellen?

Opname beëindigen

Afsluiting

Bedankt voor jullie deelname aan het onderzoek. Nogmaals de antwoorden worden anoniem verwerkt en het zal niet mogelijk zijn om de antwoorden terug te leiden naar een specifiek persoon. Hopelijk was het voor jullie ook een interessante ervaring. Jullie hebben het onderzoek en mij in elk geval ontzettend geholpen, erg fijn. Bedankt en veel succes bij de lessen de rest van de dag.

Appendix C: SPSS Syntax voor kwantitatieve analyses

Leefstijlmonitor 2015

* Encoding: UTF-8.

```
SELECT IF afl_lft_op =12 or afl_lft_op =13 or afl_lft_op =14 or afl_lft_op=15 or afl_lft_op=16.
USE ALL.
COMPUTE filter_$=(sporttot < 500).
VARIABLE LABELS filter_$ 'sporttot < 500 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS filter_$ (f1.0).
FILTER BY filter_$.
EXECUTE.
FREQUENCIES VARIABLES=sporttot
  /ORDER=ANALYSIS.
SELECT IF sporttot<500.
CROSSTABS
  /TABLES=sporter AflLidmaatschapSport BY Afl_lft_OP BY AflHerkomst3
  /FORMAT=AVALUE TABLES
  /CELLS=COUNT COLUMN
  /COUNT ROUND CELL.
CROSSTABS
  /TABLES=sporter AflLidmaatschapSport BY Afl_lft_OP BY niv3cat
  /FORMAT=AVALUE TABLES
  /CELLS=COUNT COLUMN
  /COUNT ROUND CELL.
SELECT IF niv3cat =1.
GRAPH
  /BAR(GROUPED)=MEAN(SportTot) BY AflHerkomst3 BY AflGeslachtOP
  /INTERVAL CI(95.0).
RECODE SportTot (500 thru Highest=SYSMIS).
EXECUTE.
```

* Model 1 zonder interactie. Directe effecten van geslacht etniciteit en leeftijd op sportparticipatie*

```
UNIANOVA SportTot BY AflHerkomst3 AflGeslachtOP
  /METHOD=SSTYPE(3)
  /INTERCEPT=INCLUDE
  /PLOT=PROFILE(AflHerkomst3 AflGeslachtOP) TYPE=LINE ERRORBAR=NO
MEANREFERENCE=NO YAXIS=AUTO
  /PRINT DESCRIPTIVE ETASQ PARAMETER
  /CRITERIA=ALPHA(.05)
  /DESIGN=AflHerkomst3 AflGeslachtOP.
```

* Model 2 met interactie het interactie effect tussen etniciteit en geslacht op sportparticipatie*

```
UNIANOVA SportTot BY AflHerkomst3 AflGeslachtOP
  /METHOD=SSTYPE(3)
  /INTERCEPT=INCLUDE
  /PLOT=PROFILE(AflHerkomst3 AflGeslachtOP AflHerkomst3*AflGeslachtOP) TYPE=LINE
ERRORBAR=NO MEANREFERENCE=NO YAXIS=AUTO
  /PRINT DESCRIPTIVE ETASQ PARAMETER
  /CRITERIA=ALPHA(.05)
  /DESIGN=AflHerkomst3 AflGeslachtOP AflHerkomst3*AflGeslachtOP.
```

* Model 3 met tweeweg interactie de interactie-effecten tussen etniciteit en geslacht, etniciteit en leeftijd en leeftijd en geslacht op sportparticipatie*

```
UNIANOVA sporttot BY AflHerkomst3 AflGeslachtOP afl_lft_op
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PLOT=PROFILE(AflHerkomst3 * AflGeslachtOP) TYPE=LINE ERRORBAR=NO
MEANREFERENCE=NO YAXIS=AUTO
/PRINT ETASQ DESCRIPTIVE HOMOGENEITY
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=AflHerkomst3 AflGeslachtOP afl_lft_op AflHerkomst3 * AflGeslachtOP
AflHerkomst3*afl_lft_op AflGeslachtOP*afl_lft_op .
```

* Model 4 met drieweg interactie met interactie-effect tussen de drie variabelen geslacht, etniciteit en leeftijd op sportparticipatie*

```
UNIANOVA sporttot BY AflHerkomst3 AflGeslachtOP afl_lft_op
/METHOD=SSTYPE(3)
/INTERCEPT=INCLUDE
/PLOT=PROFILE(AflHerkomst3 * AflGeslachtOP) TYPE=LINE ERRORBAR=NO
MEANREFERENCE=NO YAXIS=AUTO
/PRINT ETASQ DESCRIPTIVE HOMOGENEITY
/CRITERIA=ALPHA(.05)
/DESIGN=AflHerkomst3 AflGeslachtOP afl_lft_op AflHerkomst3 * AflGeslachtOP
AflHerkomst3*afl_lft_op AflGeslachtOP*afl_lft_op afl_lft_op*AflHerkomst3 * AflGeslachtOP.
```

```
DATASET ACTIVATE DataSet1.
```

```
USE ALL.
```

```
COMPUTE filter_$=(AflHerkomst3 ~= 2).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'AflHerkomst3 ~= 2 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
```

```
FORMATS filter_$ (f1.0).
```

```
FILTER BY filter_$.
```

```
EXECUTE.
```

```
T-TEST GROUPS=AflHerkomst3(1 3)
```

```
/MISSING=ANALYSIS
```

```
/VARIABLES=SportTot
```

```
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
SORT CASES BY AflGeslachtOP.
```

```
SPLIT FILE SEPARATE BY AflGeslachtOP.
```

```
UNIANOVA SportTot BY AflHerkomst3 AflGeslachtOP
```

```
/METHO=SSTYPE(3)
```

```
/INTERCEPT=INCLUDE
```

```
/PLOT=PROFILE(AflHerkomst3 AflGeslachtOP AflHerkomst3*AflGeslachtOP) TYPE=LINE
ERRORBAR=NO MEANREFERENCE=NO YAXIS=AUTO
```

```
/PRINT DESCRIPTIVE ETASQ PARAMETER
```

```
/CRITERIA=ALPHA(.05)
```

```
/EMMEANS = TABLES (AflHerkomst3*AflGeslachtOP) COMPARE (AflGeslachtOP)
```

```
/EMMEANS = TABLES (AflHerkomst3*AflGeslachtOP) COMPARE (AflHerkomst3)
```

```
/DESIGN=AflHerkomst3 AflGeslachtOP AflHerkomst3*AflGeslachtOP.
```

Health Behaviour in Schoolaged Children 2005, 2009 en 2013

* Encoding: UTF-8.

* HBSC onderzoek jongeren via schoolklassen van 11-16 jaar, selectie sportdeelname,

* steekproef onder 11- tot en met 16-jarige Nederlandse scholieren, dus zowel BO als VO.

* steekproef is getrapt, eerst naar scholen (n=77), vervolgens binnen de scholen specifieke klassen, van een klas is iedere leerling benaderd voor het onderzoek (uitval door ziekte en spijbelen).

```
Get file='S:\2 Projecten\2 Data\Onderzoeksdata (extern)\HBSC\HBSC 2005\HBSC2005_totaal.sav'.
CROSSTABS V17 V18 V19 lft by schnivo soort/cells=col count.
```

```
Weight off.
```

```
Rename variables (v3=pcnum).
```

```
Rename variables (V17 V18 V19=Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub).
```

```
Compute Jaar=2005.
```

```
Save outfile='h:\tijd 2005.sav' / keep=jaar soort schnivo weegVO weegBO weegtot gebjr age lft leerjaar
v2 pcnum gezinA gezinB Famses famwerk Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub
ETNGROEP .
```

```
Get file='S:\2 Projecten\2 Data\Onderzoeksdata (extern)\HBSC\HBSC 2009\Hbsc2009_totaal.sav'.
```

```
Weight off.
```

* means weegtot weegVO weegBO by soort. /* Weegtot weegt niet naar de verhoudingen BO/VO (BO bevat alleen 11/12 jarigen!), niet gebruiken dus.

```
CROSSTABS V23 V24 lft by schnivo soort/cells=col count.
```

```
Rename variables (V23 V24=Sport_frequentie Sportduur_week).
```

```
Compute Jaar=2009.
```

```
Save outfile='h:\tijd 2009.sav' / keep=jaar soort pcnum schnivo weegVO weegBO weegtot gezinA
gezinB Famses famwerk gebjr age lft leerjaar v2 Sport_frequentie Sportduur_week ETNGROEP .
```

```
Get file='S:\2 Projecten\2 Data\Onderzoeksdata (extern)\HBSC\HBSC 2013\Hbsc2013_totaal.sav'.
```

```
CROSSTABS V25 V26 V27 lft by schnivo soort/cells=col count.
```

```
Rename variables (V25 V26 V27=Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub).
```

```
Rename variables (v3=pcnum).
```

```
Weight off.
```

```
Compute Jaar=2013.
```

```
Save outfile='h:\tijd 2013.sav' / keep=Jaar soort pcnum schnivo weegVO weegBO weegtot gezinA
gezinB Famses famwerk gebjr age lft leerjaar v2 Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub
ETNGROEP .
```

* koppelen datafiles.

```
Add files file='h:\tijd 2005.sav' / file='h:\tijd 2009.sav' / file='h:\tijd 2013.sav'.
```

```
fre Jaar v2.
```

```
Formats Jaar SOORT schnivo GEBJR LFT LEERJAAR V2 pcnum GEZINA GEZINB FAMSES
FAMWERK ETNGROEP (f2.0).
```

```
Save outfile='S:\2 Projecten\2 Data\Onderzoeksdata (extern)\HBSC\Hbsc 2005, 2009, 2013-
denise3.sav' .
```

* Aanalyse gekoppelde data.

```
Get file='S:\2 Projecten\2 Data\Onderzoeksdata (extern)\HBSC\Hbsc 2005, 2009, 2013-denise3.sav'.
```

```
Include file="S:\2 Projecten\2 Data\Datagroep\Handige macro's.sps".
```

Temporary.

Weight by WeegVO.

```
Recode Sport_frequentie Sportduur_week (9,99=sysmis).
Select if soort=2. /* VO.
Tabel rij=Soort Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub lft V2* kolom=Jaar schnivo Lft etn2.
CROSSTABS Sport_frequentie Sportduur_week Lid_sportclub lft jaar by V2 schtype etn2/cells=col
count.
CROSSTABS jaar by Sport_frequentie by etngroep by V2/cells=col count.
TEMPORARY.
Select if lft=12 or lft=13.
CROSSTABS jaar by Lid_sportclub by etn2 by V2 by lft /cells=col count.
```

```
RECODE ETNGROEP (1=1) (7=2) (2 thru 6=3) (ELSE=SYSMIS) INTO ETN3.
VARIABLE LABELS ETN3 'ETN3'.
EXECUTE.
```

```
RECODE LFT (12=1) (13=1) (14=2) (15=3) (16=3) (ELSE=SYSMIS) INTO lft2.
VARIABLE LABELS lft2 'lft2'.
EXECUTE.
```

```
RECODE Sportduur_week (1=1) (2=1) (3=2) (4=2) (5=3) (6=3) INTO Sportduur3cat.
VARIABLE LABELS Sportduur3cat 'Sportduur3cat'.
EXECUTE.
```

```
CROSSTABS
/TABLES=Lid_sportclub sportduur3cat BY jaar By ETN3 BY lft2
/FORMAT=AVALUE TABLES
/CELLS=COUNT COLUMN
/COUNT ROUND CELL.
```

```
CROSSTABS
/TABLES=Lid_sportclub Sportduur_week BY ETN3 BY V2 BY lft2 BY Jaar
/FORMAT=AVALUE TABLES
/CELLS=COUNT COLUMN
/COUNT ROUND CELL.
```

```
CROSSTABS
/TABLES=Lid_sportclub sportduur3cat BY Jaar BY etn3 by V2 BY lft2
/FORMAT=AVALUE TABLES
/CELLS=COUNT COLUMN
/COUNT ROUND CELL.
```

```
CROSSTABS
/TABLES=Lid_sportclub sportduur3cat BY Jaar BY SCHNIVO by V2 BY lft2
/FORMAT=AVALUE TABLES
/CELLS=COUNT COLUMN
/COUNT ROUND CELL.
```

Appendix D: Tabellen

Tabellen gemaakt met de leefstijlmonitor 2015 data

Tabel 5: Leefstijlmonitor 2015; lidmaatschap sportvereniging uitgesplitst naar leeftijd en etniciteit

Leeftijd	12	13	14	15	16	Totaal
Totaal lidmaatschap	210	186	171	175	149	891
sportvereniging	70,7%	65,5%	56,6%	59,1%	51,4%	60,7%
Nederlands lidmaatschap	184	163	154	144	128	773
sportvereniging	78,0%	67,4%	64,2%	60,8%	53,8%	64,8%
Westers lidmaatschap	11	9	3	12	8	43
sportvereniging	57,9%	50,0%	25,0%	70,6%	47,1%	51,8%
Niet-westers lidmaatschap	15	14	14	19	13	75
sportvereniging	35,7%	58,3%	28,0%	45,2%	37,1%	38,9%

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabel 6: Leefstijlmonitor 2015; wekelijkse sportdeelname uitgesplitst naar leeftijd en etniciteit

Leeftijd	12	13	14	15	16	Totaal
Totaal sport minder dan 1x in de week	48	53	73	68	64	306
	16,4%	18,9%	24,7%	23,4%	22,9%	21,1%
Nederlands sport minder dan 1x in de week	31	41	46	56	49	223
	13,3%	17,1%	19,7%	23,9%	21,5%	19,1%
Westers sport minder dan 1x in de week	3	7	4	2	3	19
	15,8%	38,9%	33,3%	11,8%	17,6%	22,9%
Niet-westers sport minder dan 1x in de week	14	5	23	10	12	64
	34,1%	21,7%	46,9%	25,6%	34,3%	34,2%

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabel 7 leefstijlmonitor: lidmaatschap sportvereniging uitgesplitst naar leeftijd en onderwijsniveau

Leeftijd	12	13	14	15	16	Totaal
Totaal lidmaatschap	128	157	154	148	111	698
sportvereniging	76,6%	68,9%	59,9%	62,4%	57,2%	64,5%
Vmbo lidmaatschap	36	56	61	63	25	241
sportvereniging	67,9%	57,1%	50,8%	57,3%	49,0%	55,8%
Havo lidmaatschap	44	41	41	42	46	214
sportvereniging	78,8%	69,5%	58,6%	64,4%	55,4%	64,3%

Vwo lidmaatschap	48	60	52	43	40	243
sportvereniging	82,8%	84,5%	77,6%	69,4%	66,7%	76,4%

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabel 8: Leefstijlmonitor; wekelijkse sportdeelname uitgesplitst naar leeftijd en onderwijsniveau

Leeftijd	12	13	14	15	16	Totaal
Totaal sport minder dan 1x in de week	24	39	57	52	36	208
	14,4%	17,2%	22,5%	22,4%	19,1%	19,5%
Vmbo sport minder dan 1x in de week	11	24	38	24	11	108
	20,8%	24,7%	31,7%	22,6%	22,0%	25,4%
Havo sport minder dan 1x in de week	7	9	11	13	15	55
	12,5%	15,3%	16,7%	20,0%	18,8%	16,9%
Vwo sport minder dan 1x in de week	6	6	8	15	10	45
	10,3%	8,5%	11,9%	24,6%	17,2%	14,3%

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabellen gemaakt met de HBSC 2005, 2009, 2013 data

Tabel 9: HBSC; lidmaatschap sportvereniging uitgesplitst naar leeftijd, etniciteit, geslacht en jaar

Leeftijd	12/13		14		15/16		Totaal	
Jaar afname	2005	2013	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Totaal	2013	2022	864	9030	1039	1076	3916	3998
lidmaatschap sportvereniging	75,0%	76,4%	64,8%	68,9%	60,3%	64,2%	68,2%	71,0%
Nederlands lidmaatschap sportvereniging	1655	1726	718	774	863	918	3236	3418
	79,8%	80,2%	70,5%	72,3%	66,8%	67,8%	73,8%	74,8%
Westers lidmaatschap sportvereniging	110	41	52	16	67	19	229	76
	73,8%	70,7%	64,2%	48,5%	66,3%	45,2%	62,2%	57,1%
Niet-westers lidmaatschap sportvereniging	248	255	94	110	109	139	451	504
	54,0%	57,0%	40,3%	54,5%	33,0%	49,8%	44,1%	54,3%

Tabel 9.1 Meiden

Totaal lidmaatschap sportvereniging	941	991	422	436	460	516	1823	1943
	71,2%	73,1%	59,9%	66,5%	54,4%	61,6%	63,5%	68,2%
Nederlands lidmaatschap sportvereniging	804	864	358	378	387	455	1549	1697
	77,9%	78,8%	67,7%	72,0%	63,2%	67,7%	71,3%	74,0%

Westers	46	23	27	10	27	8	100	41
lidmaatschap	74,2%	69,7%	61,4%	50,0%	58,7%	38,1%	65,8%	55,4%
sportvereniging								
Niet-westers	91	104	37	48	46	53	174	205
lidmaatschap	39,9%	46,0%	28,0%	43,2%	24,6%	36,8%	31,8%	42,6%
sportvereniging								

Tabel 9.2 Jongens

Totaal	1072	1031	442	464	579	560	2093	2055
lidmaatschap	78,8%	79,8%	70,4%	71,4%	65,9%	66,8%	73,0%	73,9%
sportvereniging								
Nederlands	851	862	360	396	476	463	1687	1721
lidmaatschap	81,6%	82,4%	73,5%	72,5%	70,0%	67,9%	76,2%	75,7%
sportvereniging								
Westers	64	18	25	6	40	11	129	35
lidmaatschap	73,6%	72,0%	67,6%	42,2%	72,7%	52,4%	72,1%	59,3%
sportvereniging								
Niet-westers	157	151	57	62	63	86	277	299
lidmaatschap	68,0%	68,3%	56,4%	68,1%	44,1%	63,7%	58,3%	66,9%
sportvereniging								

Tabel hoort bij tekst op pagina 23/24 en is gelijk aan tabel 1 op pagina 23/24.

Tabel 10: HBSC; wekelijkse sportdeelname uitgesplitst naar leeftijd, etniciteit, geslacht en jaar

Leeftijd	12/13			14			15/16			Totaal		
Jaar	2005	2009	2013	2005	2009	2013	2005	2009	2013	2005	2009	2013
Totaal	209	209	224	167	133	149	274	228	262	650	570	635
sportduur	7,8%	7,6%	8,5%	12,5	10,7	11,5	15,9	12,9	15,7	11,3	9,9%	11,3
minder				%	%	%	%	%	%	%		%
dan 1 uur												
per week												
Nederlands	132	150	161	104	105	104	168	179	181	404	434	446
sportduur	6,3%	6,6%	7,5%	10,2	9,9%	9,8%	13,0	12,0	13,4	9,2%	9,0%	9,8%
minder				%			%	%	%			
dan 1 uur												
per week												
Westers	9	5	2	7	3	3	16	3	15	32	11	20
sportduur	5,4%	13,2	3,4%	8,5%	14,3	9,1%	16,0	13,0	35,7	9,6%	13,4	15,4
minder		%		%			%	%	%		%	%
dan 1 uur												
per week												

Niet- westers sportduur minder dan 1 uur per week	68 14,8 %	54 12,1 %	61 13,7 %	56 23,8 %	25 15,4 %	42 20,9 %	90 27,1 %	46 17,9 %	66 23,7 %	214 20,8 %	125 14,5 %	169 18,3 %
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	------------------	------------------	------------------

Tabel hoort bij tekst op pagina 24.

Tabel 11: HBSC; sportlidmaatschap uitgesplitst naar leeftijd, opleidingsniveau, geslacht en jaar

Leeftijd	12/13		14		15/16		Totaal	
Jaar afname	2005	2013	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vmbo b/t lidmaatschap	329	396	195	199	224	201	748	796
sportvereniging	62.4%	65.8%	52.8%	55.4%	44.4%	50.2%	53.4%	58.5%
Vmbo-t/havo	504	349	284	254	353	453	1141	1056
lidmaatschap	74.6%	77.2%	63.1%	69.8%	63.4%	66.7%	67.8%	70.6%
sportvereniging								
Havo/vwo	561	618	158	221	289	233	1008	1072
lidmaatschap	84.5%	79.6%	77.1%	73.7%	69.0%	64.2%	78.3%	74.5%
sportvereniging								
Vwo lidmaatschap	302	484	230	266	178	219	710	969
sportvereniging	78.9%	85,7%	72.6%	78.7%	71.2%	76.0%	74.7%	81.4%

Tabel 11.1 Meiden

Vmbo b/t lidmaatschap	150	181	92	83	97	97	339	361
sportvereniging	57.7%	60.5%	44.7%	47.7%	36.5%	44.9%	46.3%	52.4%
Vmbo-t/havo	242	186	141	129	150	217	533	532
lidmaatschap	70.6%	75.0%	59.0%	70.9%	58.1%	65.2%	63.5%	69.7%
sportvereniging								
Havo/vwo	278	317	70	115	129	117	477	546
lidmaatschap	82.5%	78.5%	76.9%	72.8%	62.0%	62.6%	75.0%	73.3%
sportvereniging								
Vwo lidmaatschap	134	236	119	130	84	94	337	460
sportvereniging	72.8%	81.9%	69.6%	76.0%	73%	73.4%	71.7%	78.4%

Tabel 11.2 Jongens

Vmbo b/t	179	215	103	116	127	104	409	435
lidmaatschap	67.0%	71.0%	63.2%	62.7%	53.4%	56.5%	61.2%	64.7%
sportvereniging								
Vmbo-t/havo	262	163	143	125	203	236	608	524
lidmaatschap	78.7%	79.9%	67.8%	68.7%	67.9%	68.2%	72.1%	71.6%
sportvereniging								

Havo/vwo	283	304	88	106	160	116	531	526
lidmaatschap	86.5%	80.9%	77.2%	74.6%	75.8%	65.9%	81.4%	75.8%
sportvereniging								
Vwo	168	248	111	136	94	125	373	509
lidmaatschap	84.4%	89.5%	76.0%	81.4%	69.9%	78.1%	77.7%	84.3%
sportvereniging								

Tabel hoort bij tekst op pagina 24.

Tabel 12: HBSC; wekelijkse sportdeelname uitgesplitst naar leeftijd, onderwijsniveau, geslacht en jaar

Leeftijd	12/13			14			15/16			Totaal		
Jaar afname	2005	2009	2013	2005	2009	2013	2005	2009	2013	2005	2009	2013
Vmbo b/t sportduur	65	47	78	77	30	61	104	90	83	246	167	222
minder dan 1 uur	12,2	13,3	13,0	20,7	13,5	17,1	20,7	21,5	20,8	17,5	16,8	16,4
per week	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Vmbo-t/havo	56	72	43	54	49	40	77	94	101	187	215	184
sportduur minder	8,3%	8,0%	9,5%	12,0	10,8	11,0	13,8	14,4	14,9	11,1	10,7	12,3
dan 1 uur per week				%	%	%	%	%	%	%	%	%
Havo/vwo	29	33	47	13	37	34	54	30	55	96	100	136
sportduur minder	4,3%	6,0%	6,1%	6,4%	12,8	11,3	12,9	7,4%	15,2	7,4%	8,0%	9,5%
dan 1 uur per week					%	%	%		%			
Vwo sportduur	21	22	24	23	22	21	40	21	31	84	65	76
minder dan 1 uur	5,5%	3,7%	4,2%	7,3%	6,7%	6,2%	16,0	6,0%	10,8	8,9%	5,1%	6,4%
per week							%		%			

Tabel 12.1 Meiden

Vmbo b/t sportduur	39	28	50	56	13	38	73	51	54	168	92	142
minder dan 1 uur	14,9	14,8	16,9	26,9	11,0	22,1	27,4	26,8	25,0	22,8	18,5	20,8
per week	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Vmbo-t/havo	34	41	23	37	30	22	46	58	51	117	129	96
sportduur minder	9,9%	8,6%	9,3%	15,4	13,4	12,2	17,8	17,9	15,3	13,9	12,6	12,6
dan 1 uur per week				%	%	%	%	%	%	%	%	%
Havo/vwo	17	15	29	8	17	19	37	15	31	62	47	80
sportduur minder	5,0%	5,4%	7,2%	8,8%	12,1	12,0	17,8	7,1%	17,1	9,7%	7,5%	10,7
dan 1 uur per week					%	%	%		%			%
Vwo sportduur	12	12	15	12	10	8	16	15	17	40	37	40
minder dan 1 uur	6,5%	4,3%	5,2%	7,1%	5,4%	4,7%	13,8	7,7%	13,3	8,5%	5,6%	6,8%
per week							%		%			

Tabel 12.2 Jongens

Vmbo b/t sportduur	26	19	28	21	17	23	31	39	29	78	75	80
minder dan 1 uur	9,7%	11,5	9,2%	12,8	16,2	12,5	13,1	17,1	15,8	11,6	15,1	11,9
per week		%		%	%	%	%	%	%	%	%	%
Vmbo-t/havo	22	31	20	17	19	18	31	36	50	70	86	88
sportduur minder	6,6%	7,3%	9,9%	8,1%	8,3%	9,9%	10,3	11,0	14,5	8,3%	8,8%	12,1
dan 1 uur per week							%	%	%			%
Havo/vwo	12	18	18	5	20	15	17	15	23	34	53	56
sportduur minder	3,6%	6,5%	4,8%	4,4%	13,4	10,6	8,0%	7,7%	13,1	5,2%	8,5%	8,1%
dan 1 uur per week					%	%			%			
Vwo sportduur	9	10	9	11	12	13	24	6	14	44	28	36
minder dan 1 uur	4,6%	3,1%	3,3%	7,6%	8,4%	7,8%	17,9	3,9%	8,8%	9,2%	4,6%	6,0%
per week							%					

Tabel hoort bij tekst op pagina 24.

ANOVA Analyses gemaakt met de leefstijlmonitor 2015 data

Tabel 13: ANOVA model 1; directe effecten van etniciteit, geslacht en leeftijd op sportparticipatie

	df	F	P	η^2
Corrected Model	2	3.974	.020	.020
Intercept	1	242.086	.000	.383
Etniciteit	1	3.964	.047	.010
Geslacht	1	3.904	.049	.010
Leeftijd	4	.891	.469	.009
Error	386			
Total	393			
Corrected Total	392			
R Squared	.029			

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabel 14: ANOVA model 2; interactie-effect etniciteit en geslacht op sportparticipatie

	df	F	P	η^2
Corrected Model	3	5.728	.001	.042
Intercept	1	243.430	.000	.385
Etniciteit	1	4.156	.042	.011
Geslacht	1	12.842	.000	.032
Etniciteit *Geslacht	2	9.073	.003	.023
Error	389			
Total	393			
Corrected Total	392			
R Squared	.042			

Tabel hoort bij tekst op pagina 25/26 en is gelijk aan tabel 3 op pagina 25/26.

Tabel 15: ANOVA model 3; tweeweg interactie-effecten etniciteit en geslacht, etniciteit en leeftijd en leeftijd en geslacht op sportparticipatie

	df	F	P	η^2
Corrected Model	15	1.623	.065	.061
Intercept	1	188.370	.000	.333
Etniciteit	1	3.011	.084	.008
Geslacht	1	9.977	.002	.026
Leeftijd	4	.235	.919	.002
Etniciteit*Geslacht	1	8.236	.004	.021
Etniciteit*Leeftijd	4	.163	.957	.002
Leeftijd*Geslacht	4	.745	.562	.008
Error	377			
Total	393			
Corrected Total	392			
R Squared	.061			

Tabel hoort bij tekst op pagina 25.

Tabel 16: ANOVA Model 4; drieweg interactie-effect etniciteit, geslacht en leeftijd op sportparticipatie

	df	F	P	η^2
Corrected Model	19	1.286	.189	.061
Intercept	1	178.357	.000	.323
Etniciteit	1	2.348	.126	.006
Geslacht	1	9.762	.002	.026
Leeftijd	4	.192	.942	.002
Etniciteit*Geslacht	1	7.744	.006	.020
Etniciteit*Leeftijd	4	.147	.964	.002
Leeftijd*Geslacht	4	.388	.817	.004
Geslacht*Etniciteit*Leeftijd	4	.080	.988	.001
Error	373			
Total	393			
Corrected Total	392			
R Squared	.061			

Tabel hoort bij tekst op pagina 25 en is gelijk aan tabel 2 op pagina 25.